

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

10/2013 - ROČNÍK 3

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

17

JOSEF ŠLERKA: ČÍSLA OBJEKTIVITU NENAHRADÍ

10

OBRAT V ROZVODECH

34

CZSO.CZ
na tabletu i v mobilu

Editorial

Letošní rok je doslova nabitý „statistickými událostmi“. Jednou z nich je i 20. výročí existence oddělení statistiky životního prostředí v Českém statistickém úřadu. O významu dat z této oblasti pro rozhodovací procesy ve společnosti píše ve svém úvodním příspěvku předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová.

Také hlavní téma říjnového vydání Statistika&My je věnováno životnímu prostředí, konkrétně statistice odpadového hospodářství a investic na ochranu životního prostředí. S tématem souvisí i rozhovor se Stanislavem Štýsem, mezinárodně uznávaným odborníkem na rekultivace, který již od počátku 90. let spolupracuje s oddělením statistiky životního prostředí ČSÚ. Tento vědec, publicista a fotograf je také autorem snímků na přední a zadní straně obálky časopisu. Na nich zdokumentoval povrch výsypky dolu Merkur v sousedství Kadaně „před“ a „po“ rekultivaci.

Mezi ostatními tématy vydání najdou čtenáři např. analýzu vývoje české ekonomiky v prvním pololetí letošního roku, ve které Drahomíra Dubská objasňuje „kouzlo“ srovnávacích základů. Dalibor Holý ve svém příspěvku uvádí vysvětlení prudkého nárůstu mezd na sklonku roku 2013 a hodnotí výdělky zaměstnanců v České republice.

Jsem velmi rád, že v tomto čísle zveřejňujeme i výsledky ankety, kterou již poosmé uskutečnil ČSÚ mezi svými uživateli dat. A stejně jako v těch minulých si od nich za svoji práci vysloužil uznání.

Pochvalná slova na adresu ČSÚ rovněž zazněla od úřadujícího předsedy vlády Jiřího Rusnoka, který osobně navštívil ústředí ČSÚ deset dní před mimořádnými volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Odborníkům ČSÚ přeji hladký průběh zpracování výsledků voleb. Všem čtenářům našeho časopisu neutuchající inspiraci pro každodenní rozhodování.

Michal Novotný
šéfredaktor

Česká statistika životního prostředí má dobré jméno
(Iva Ritschelová) **4**

UDÁLOSTI

Evropské statistiky nalákal do Liberce volejbal
(Tomáš Chrámek) **8**

Výsledky ankety ČSÚ
(Petra Kuncová) **12**

ROZHOVOR

Čísla objektivitu nenahradí
(s Josefem Šlerkou hovoří Jan Cieslar) **10**

TÉMA

Tři čtvrtiny odpadu produkují asi 2 % firem
(Miloslava Veselá) **18**

Východ Evropy skládkuje, Západ recykluje
(Miloslava Veselá) **21**

Nový trend – investice do odpadních vod
(Mirka Valterová Tůmová) **23**

ROZHOVOR

Statistika umí prokázat změnu krajiny
(se Stanislavem Štýsem hovoří Michal Novotný) **26**

ANALÝZA

Vývoj ekonomiky: jen optický klam?
(Drahomíra Dubská) **28**

Registrované partnerství je častější u mužů
(Iva Kohoutová) **30**

TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ STATISTIKY

Komu se přidalo a komu zase ubralo
(Dalibor Holý) **32**

LIDÉ A SPOLEČNOST

Obrat v rozvodech
(Terezie Štyglerová, Eva Kačerová) **34**

Česká statistika životního prostředí má dobré jméno

Informace a statistická data jsou dnes oprávněně nazývány novou a cennou surovinou 21. století. Obecně platí, že uživatelé dat jsou stále náročnější a okruh jejich informačních potřeb se neustále rozšiřuje. Spolu s tím se postupně mění i charakter oficiální statistiky, která je stále intenzivněji vnímána a respektována jako hlavní, nezávislý a spolehlivý poskytovatel dat pro rozhodovací procesy. Uvedené platí i pro oblast statistiky životního prostředí.

Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ

Životní prostředí má pro nás existenciální význam.

Stále se zvyšující nároky na ochranu životního prostředí spojené s řadou aktivit na mezinárodní i národní úrovni vyvolávají rychle rostoucí poptávku po environmentálních informacích. Tento zájem je motivován potřebou hodnocení stavu a vývoje jednotlivých složek životního prostředí a v neposlední řadě identifikací a popisem jeho vzájemných vazeb s ekonomickým vývojem společnosti.

Dvacetiletá tradice

Říká se, že co nelze měřit, nelze ani řídit. Oblast tvorby a ochrany životního prostředí není výjimkou. Komplexní a kvalitní statistika v této sféře dává možnost fundovaně koncipovat a následně monitorovat, příp. korigovat přijatá a realizovaná rozhodnutí.

V současné době je diskutována a připravována řada opatření týkajících se politiky životního prostředí, mj. např. problematika regulace a podpory obnovitelných zdrojů energie, dalšího vývoje obchodovatelných emisních povolenek, problematika energetické a surovinové politiky, odpadového hospodářství a řada dalších. Přijetí a realizace těchto rozhodnutí vyžaduje skutečně široký společenský konsenzus jak na odborné, tak i politické úrovni.

Český statistický úřad hraje v tomto procesu velmi významnou úlohu, kterou je mj. produkce a poskytování informací o stavu a vývoji životního prostředí České republiky a jejích jednotlivých částí. Řadu let tak úřad aktivně vytváří informační základnu pro četné analytické práce v oblasti životního prostředí, environmentálního

účetnictví, indikátorů udržitelného rozvoje atd. O skutečnosti, že ČSÚ má v dané oblasti rozsáhlé zkušenosti, svědčí i fakt, že oddělení statistiky životního prostředí na ČSÚ v letošním roce slaví své 20. výročí.

Faktory blahobytu

Stalo se, bohužel, jistým pravidlem, že národohospodářský vývoj významně ovlivňuje tvorbu i realizaci politiky životního prostředí. Byli a jsme svědky tvrdé reality, kdy pokles ekonomické výkonnosti odsouvá řešení aktuálních problémů životního prostředí do pozadí společenského zájmu a dává přednost zájmům hospodářským. Avšak právě v takových situacích je důležité si uvědomit, že určitá úroveň skutečného „blahobytu“ je dána řadou faktorů.

Z hlediska perspektivy společnosti jako celku je ekonomický blahobyt sice velmi významným, ale pouze jedním z nich. Dalším je životní prostředí, které, ať chceme či nechceme akceptovat, má pro nás existenciální význam. Toto je nutné mít stále na paměti a nelze podceňovat aktivity, které udržují jednotlivé složky životního prostředí pro stávající a budoucí generace. Od daného faktu se odvíjí i význam statistiky životního prostředí.

Posílení „zeleného růstu“

Strategie tzv. zeleného růstu byla před více než dvěma dekádami stimulovala politickými diskusemi na všech úrovních. Tyto polemiky byly impulsem pro relativně intenzivní tlaky na implementaci environmentálních faktorů do strategií ekonomického rozvoje společnosti. Teze o systémové tvorbě předpokladů pro lepší koordinaci hospodářské, sociální a environmentální politiky se stala kromě jiného i součástí strategického rámce Evropské unie pro období 2007 až 2013. Základní idea posílení potenciálních synergií mezi ochranou životního prostředí a ekonomickým růstem byla zakomponována i do strategického dokumentu Evropa 2020.

Významnou úlohu při monitorování těchto synergií sehrává i podoba informační základny, která by měla poskytovat kvalitní podklady pro monitoring a řízení decizní sféry. Neodmyslitelnou a důležitou součástí této základny je i statistika životního prostředí, která má několik směrů a odvětví. Za dva hlavní směry rozvoje v posledních dekáдах lze považovat zachycení soustavy nástrojů užívaných pro realizaci a následný monitoring politiky „zeleného růstu“ a také oblast využití přírodních zdrojů.

Environmentální účetnictví

K významným nástrojům monitoringu úspěšnosti environmentální politiky patří oblast environmentálního účetnictví a s ním spojená realizace přijatého nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 691/2011, o evropských environmentálních hospodářských účtech. Hlavním cílem je zajistit

tvorbu mezinárodně srovnatelných environmentálních účtů v souladu s revidovanou Evropskou strategií environmentálního účetnictví (ESEA 2008). Cílem modulové struktury nařízení je postupné zavedení jednotlivých účtů napříč členskými státy.

V současné době jsou realizovanými moduly: účet emisí do ovzduší, účet environmentálních daní a poplatků a účet materiálových toků. Jsem velmi ráda, že Český statistický úřad je způsobilý v určitém rozsahu naplňovat všechny tři typy účtů, mj. díky spolupráci s řadou pracovišť akademické sféry a státní správy.

Od května letošního roku probíhají legislativní procesy, jejichž cílem je další rozšíření daného nařízení o tři dodatečné účty. Jedná se o účet výdajů na ochranu životního prostředí, účet environmentálního zboží a služeb a účet fyzických toků energií. Termín pro předání prvních dat je až v roce 2017. Vzhledem k tomu, že výsledky budou požadovány zpětně od roku 2014, bude třeba realizovat přípravné práce již v mezidobí. Nařízení počítá i do budoucna s dalším rozšiřováním modulů. Jednat se bude např. o účty výdajů na využívání, správu a řízení přírodních zdrojů, v oblasti vodního hospodářství, odpadů a lesů.

Statistika druhotných surovin

Další stěžejní oblastí statistiky životního prostředí je statistika odpadů a druhotných surovin. V podmínkách Českého statistického úřadu došlo

Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ.

zátěže v podmínkách České republiky by bylo třeba posunout kupředu jednání týkající se duplicitního šetření v dané oblasti.

Věhlas doma i v zahraničí

Každý z nás by měl mít stále na paměti vystižený výrok, který říká, že příroda se bez člověka obejde, ale člověk bez přírody nikoli. Životní prostředí je velmi složitým a zranitelným systémem, který se v čase mění a vyvíjí. Všechny změny ve společnosti, ať již ekonomické, sociální aj., se dříve či později projeví i na životním prostředí a každá jeho vývojová etapa na něm zanechává své charakteristické rysy.

Statistika životního prostředí v Českém statistickém úřadu má za sebou již dlouhou tradici. Je také oblastí, ve které probíhá velmi intenzivní mezinárodní spolupráce. Kooperace a sdí-

„Jedině příroda ví, co chce. Nikdy nežertuje a nikdy nedělá chyby, ty dělá jen člověk.“
Johann Wolfgang von Goethe

k zařazení sledování produkce dílčích komodit jako druhotných surovin poprvé v roce 2011. V současnosti pokračuje zpřesňování a rozšiřování spektra příslušných proměnných. Tato změna vyplývá ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 98/2008, o odpadech, a následně z euronovely zákona o odpadech (zákon č. 154/2010 Sb.). Z hlediska snižování administrativní

lení znalostí na všech úrovních pomáhá překonávat společné překážky, řešit metodologické problémy a posouvat jak teorii, tak i praxi v této specifické oblasti dopředu.

Proto mi dovozte, abych závěrem poděkovala všem, kteří se zasloužili o to, že česká statistika životního prostředí má dobré jméno nejen doma, ale i v zahraničí. ■

JAK TO VIDÍ JIŘÍ HRBEK

Proměny statistiky odpadů

Ještě nedávno se o odpadech uvažovalo jako o ekonomicky negativním jevu. Avšak s úbytkem primárních zdrojů, s růstem jejich cen a se stále dokonalejšími technologiemi na zpracování odpadů se zájem o toto odvětví zvyšuje a počet firem, které na něm vydělávají, roste.

Mění se trendy v odpadovém hospodářství se snaží zachytit i statistika odpadů. Její výhodou je nezávislost a schopnost průběžně reagovat na změny, aniž by se musela nutně měnit legislativa. Statistika dokáže zařadit požadované proměnné, metodicky je vymezit a popsat. Naposledy se širší změna tohoto druhu promítla do statistiky odpadů pro rok 2011. S podporou Ministerstva průmyslu a obchodu a členů Rady pro druhotné suroviny a odpady se ČSÚ podařilo zařadit a následně ve statistickém zjišťování vyšetřit, jaké výrobky a jejich objem ztratily povahu odpadů, ale staly se druhotnými surovinami.

Nedílnou součástí statistiky odpadů byla a je její provázanost na národní složkovou legislativu k odpadům. V tomto směru se ČSÚ potýká s dlouhodobě neřešenou a nevyřešenou komplexní novelizací zákona o odpadech včetně navazujících vyhlášek. Úřad očekává, že se předkladatel národní legislativy o odpadech zásadním způsobem vyjádří i k tomu, kdy produkt je a kdy přestává být odpadem a kdy se z něho stává „neodpad“. Po přehodnocení a ukotvení těchto definic by pak mohlo být statistické zjišťování o odpadech orientováno už jen na provozovatele skládek a jim podobných zařízení.

Konferenci DGINS hostil Haag

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová se ve dnech 25.–26. září zúčastnila v Haagu v Nizozemsku 99. konference předsedů národních statistických úřadů členských zemí Evropské unie (DGINS). Tématy letošního setkání byly: problematika spolupráce a možnosti integrace v rámci Evropského statistického systému, implementace Kodexu evropské statistiky a možnosti využití dalších zdrojů pro produkci statistik (tzv. Big Data). V návaznosti na tuto konferenci se 27. září uskutečnilo 18. zasedání Výboru pro Evropský statistický systém. Zaměřilo se na statistická zjišťování o příjmu a životních podmínkách, problematiku standardizace, statistiky vládního dluhu a deficitu i na šetření o zemědělských podnicích. ■

Jednání Rady pro statistiku

Dne 13. září se uskutečnilo v Bruselu jednání Pracovní skupiny Rady pro statistiku vedené litevským předsednictvím. Na programu bylo projednávání návrhů nařízení o Evropských hospodářských účtech životního prostředí, o evropském statistickém programu na období 2013–2017 a o poskytování a kvalitě statistik pro postup při makroekonomické rovnováze. Zatímco návrh nařízení o evropském statistickém programu byl zástupci členských zemí konsenzuálně odsouhlasen a nebyly shledány překážky k jeho konečnému schválení Radou a Evropským parlamentem, v případě obou dalších nařízení bude projednávání v Pracovní skupině Rady pro statistiku pokračovat. ■

Setkání ředitelů makroekonomických statistik EU

V polovině září se v sídle Eurostatu v Lucemburku sešli ředitelé makroekonomických statistik zemí EU. Jednání se za ČSÚ zúčastnil vrchní ředitel sekce Marek Rojíček. V rámci probíhajících změn řízení Evropského statistického systému se role pravidelných porad ředitelů výrazně posílila a představuje klíčový článek v procesu rozhodování, který projednává výstupy všech podřízených pracovních sku-

pin a výborů. Mezi hlavní témata programu patřila tradičně připravovaná revize národních účtů s ohledem na implementaci nového standardu ESA 2010. Diskuse byla nejen o metodických otázkách, ale také o podobě nového transmisního programu (včetně přechodu na nový formát SDMX), termínech publikování i komunikaci vůči veřejnosti. ■

Specializované statistické studium: 25. ročník

Odbor personalistiky a mezd oddělení vzdělávání a FKSP Českého statistického úřadu ve spolupráci s Fakultou informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze v září zahájil již 25. ročník dvouletého Specializovaného statistického studia. Studium je určeno pro absolventy vysokých škol, kteří nemají specializované statistické vzdělání, a zaměstnance, kteří se statistickými údaji pracují, využívají je a analyzují anebo je poskytují jiným ekonomickým subjektům. ■

Vietnamci v ČSÚ

Poslední zářijové pondělí se na Českém statistickém úřadu v Praze uskutečnila bilaterální konzultace se zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu Vietnamu na téma metody sběru, kalkulace a analýzy statistických ukazatelů v oblasti průmyslu a obchodu. Zástupci vietnamské delegace byli rámcově seznámeni s posláním úřadu, jeho organizační strukturou, principy a fungováním státní statistické služby v České republice, organizací sběru a zpracováním dat v ČSÚ. Detailněji byl prezentován obsah krátkodobých a ročních strukturálních statistik. Dalšími tématy byla statistika průmyslu, energetiky, maloobchodu a zahraničního obchodu. ■

Setkání ESSnet ESeG

V Praze se sešli v druhé polovině září pracovníci ČSÚ se zástupci Eurostatu, francouzského, italského a maďarského statistického úřadů a odborníkem ze Sociologického ústavu AV ČR. Cílem dvoudenního jednání byla příprava Evropské socio-ekonomické kla-

sifikace (ESeG), která by měla zobrazovat postavení ve společnosti podle vykonávané práce. Pokrok je značný, provedené analýzy již otestovaly navržené tři prototypy v některých oblastech a ukázaly směr, kterým by se měla ubírat další validace. Celý projekt by měl být ukončen v dubnu 2014. ■

Rychlé informace v roce 2014

ČSÚ zveřejnil na svých internetových stránkách harmonogram Rychlých informací pro příští rok.

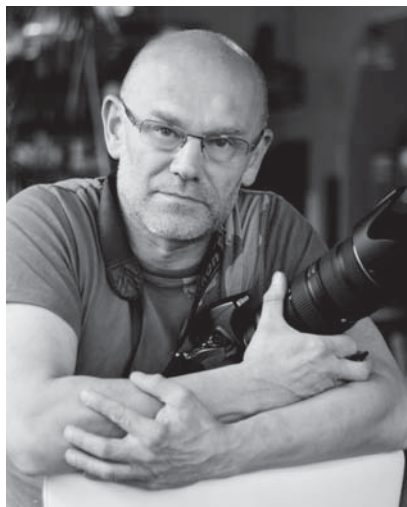
Více na <http://bit.ly/1bVAnIB>. ■

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

K registraci pro mimořádné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR byly přijaty kandidátní listiny 23 volebních stran a hnutí. Z toho 17 stran a hnutí kandiduje ve všech 14 volebních krajích a tři strany kandidují jen v jednom volebním kraji.

ČSÚ 8. a 15. října úspěšně uskutečnil dvě ze tří plánovaných zkoušek zpracování výsledků voleb, které se uskuteční ve dnech 25.–26. října 2013. Předmětem zkoušek bylo ověřit funkčnost programového vybavení na simulovaném příkladu. Poslední zkouška proběhne 22. října 2013. ■

Výstava fotografií Petra Berounského

Poslední zářijový den se uskutečnila v budově Českého statistického úřadu slavnostní vernisáž fotografií českého umělce Petra Berounského. Úspěšného fotografa osobně přivítala a přítomným statistikům představila předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová. První snímky pořídil Petr Berounský ještě jako nezletilý v době okupace republiky v srpnu roku 1968. Pak se vyučil fotografem. V 80. letech působil ve studiu reklamní a technické fotografie v Ústí nad Labem. V té době již spolupracoval s českými umělci a fotografoval pro

ústecké Činoherní studio. Na začátku 90. let spoluzakládal reklamní agenturu, ze které v roce 1995 odešel a vrátil se k prezentaci pod svým jménem.

Berounského obdiv k divadlu se datuje rokem 1991, kdy ho oslovil tehdejší ředitel Ústeckého divadla Petr Jonáš s nabídkou, aby fotografoval balet a operu. Berounský ji přijal a jeho kolekce fotografií s divadelní tematikou se začala postupně rozrůstat. V roce 2000 totiž začal spolupracovat i s pražským divadlem Ta Fantastika a s Černým divadlem. S divadlem je také spojena jeho kniha fotografií z povodní 2002, která vyšla v limitované edici. Veškerý výtěžek z jejího prodeje věnoval povodní zasaženému Činohernímu studiu v Ústí nad Labem. ■

Pracujících důchodců přibývá

Ve středu 9. října se konala v ústředí ČSÚ tisková konference na téma „Senioři v ČR“. O úmyslu Čechů pracovat i v postproduktivním věku hovořili Daniel Chytil, vedoucí oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí, s kolegou Ondřejem Nývlttem. Ze statistik vyplývá, že v první polovině roku 2013 pracovalo 145 tis. starobních důchodců, tj. 11,5 % z celkové počtu 1 262 tis. seniorů v důchodovém věku do 70 let. ■

PŘEDSEDA VLÁDY V ČSÚ

Ústředí ČSÚ navštívil 15. října předseda vlády Jiří Rusnok. Seznámil se s přípravami úřadu na volby.

Návštěva předsedy vlády se uskutečnila v den konání druhé, tentokrát celoplošné, zkoušky, do které se zapojila přibližně tisícovka zaměstnanců ČSÚ a externích pracovníků.

Za doprovodu předsedkyně ČSÚ Ivy Ritschelové se premiér podrobně informoval o činnosti úřadu v souvislosti se zpracováním a zveřejněním výsledků sněmovních voleb. Zajímala ho také otázka zabezpečení počítačové a datové sítě i kvalitní proškolení okrskových volebních komisí. Diskutovalo se rovněž o otázce většího využití elektronických formulářů.

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová, předseda vlády Jiří Rusnok a vedoucí oddělení integračního programování a statistických projektů Zdeňka Burešová.

Ty by totiž mohly ještě více urychlit zpracování výsledků voleb či usnadnit práci při registraci kandidátních listin.

Po krátké exkurzi v centrálním výpočetním středisku mohl Jiří Rusnok přímo ve volebním zpracovatelském sále sledovat

průběh celoplošné zkoušky doplněný o komentář ze strany odborníků ČSÚ.

„Pevně věřím, že naši pracovníci ukázali, že ČSÚ je na volby připraven velmi dobře,“ uvedla po úspěšném ukončení testů Iva Ritschelová.

Evropské statistiky nalákal do Liberce volejbal

Pokud existuje druh sportu, který evropské statistiky spojuje, pak je to určitě volejbal. Letošní 24. ročník European Volleyball Tournament for Statisticians (EVS) zorganizoval ČSÚ, podruhé v jeho dlouhé historii.

Tomáš Chrámek, odbor vnější komunikace

Zatímco v roce 2006 se evropské statistiky sjeli do Hradce Králové, letos se podívali do Liberce. Organizátoři vybrali město pod Ještědem záměrně. Jednak se účastníci z ciziny mohli přesvědčit, že v České republice stojí za návštěvu i jiná místa než Praha. Druhým důvodem byla možnost zajistit na jednom místě ubytování, stravování a kurty ve sportovních halách. Mít vše ve vzdálenosti pár minut chůze, to je česká specialita na turnajích EVS, kterou účastníci vysoce oceňují. Ubytování pro téměř 300 osob a haly pro volejbal, kde je možné odehrát turnaj 32 týmů, beze zbytku splnil areál Technické univerzity Liberec v Harcově.

Dvě stříbra a jeden bronz

V nejsilnější kategorii A se utkalo šest týmů. Nejhojněji zastoupená byla druhá kategorie s 21 družstvy. Organizátoři turnaje letos připravili novinku – kategorii C pro rekreační hráče, do které se přihlásilo pět týmů. Vyhrálo ji Polsko, dva týmy ČSÚ si rozdělily zbylé dvě medaile. V kategorii B chtěli Češi vylepšit svoje loňské sedmé místo. Na rozdíl od kategorií A a C, kde se hrálo systémem každý s každým s následným play-off, nebylo v „běčku“ místo

Stříbrný tým ČSÚ: R. Mikula, J. Matějková, P. Vančura, E. Klemešová, T. Chrámek a J. Šulc.

na chyby. Týmy byly rozděleny do sedmi skupin a pouze vítězové mohli usilovat o celkové prvenství. Pro týmy na druhém a třetím místě zbyly jen boje o osmé až 21. místo.

Českému družstvu se svoji skupinu podařilo vyhrát. Zvítězili i ve dvou následujících vyřazovacích zápasech s týmy Ruska a německého Düsseldorfu a mohli se těšit na finále. I přes mohutnou podporu fanoušků v něm nakonec podlehl favorizovaným Portugalcům. Na zklamání z druhého místa nebyl kvůli vynikající atmosféře vůbec čas a oba finálové týmy si boj o zlato opravdu užily. Portugalce a Češi doplnili na stupních vítězů třetí Francouzi.

Posledním zápasem dne bylo finále kategorie A. Českému družstvu se nepodařilo obhájit stříbro z loňského turnaje v Polsku, i z důvodu zranění nejlepší hráčky, a skončilo v šestičlenné skupině poslední. Ve finále se střetli reprezentanti Polska a Ruska. I bez české účasti měl boj

o zlato bouřlivou atmosféru. Nakonec byl v tie-breaku šťastnější tým Polska a polská výprava se tak mohla radovat z druhé zlaté medaile. Třetí skončili statistici Organizace spojených národů z Ženevy.

Slavnostní vyhlášení a následná oslava ukázaly, že turnaj se všem opravdu líbil a vedle sportovní stránky splnil i svůj další cíl – poznat lépe kolegy z evropských statistických úřadů. ■

NA SHLEDANOU V ŘÍMĚ

Vůbec poprvé se statističtí volejbalisté sešli v holandském Voorburgu v roce 1990. Od té doby se turnaj konal v mnoha dalších významných evropských městech, například v Paříži, Stockholmu, Helsinkách, Kodani, Lisabonu, Bratislavě, Varšavě, Budapešti, Tallinu, a také v Düsseldorfu, Neuchâtelu nebo Maastrichtu. Příští jubilejní 25. ročník se bude konat v jedné z nejkrásnějších metropolí, v Římě.

EVS 2013 V ČÍSLECH

Datum konání: 13. až 15. září 2013

Místo konání: Liberec

Počet

- účastníků: 280
- účastnických zemí: 15
- týmů: 32

Evropská mládež dává přednost angličtině

Eurostat nedávno zveřejnil zajímavá data, jak na tom byly v roce 2011 země Evropské unie s cizími jazyky.

Ze statistických zjišťování vyplynulo, že mezi dětmi a mládeží zcela dominoval anglický jazyk.

Mezi žáky na primárním stupni vzdělávání (obecně první stupeň základní školy) a na nižším sekundárním stupni vzdělávání (obecně druhý stupeň základní školy) ji studovalo 83 % dětí.

Na vyšším sekundárním stupni (obecně střední školy) pak angličtinu studovalo již 94 % studentů.

Druhým nejoblíbenějším jazykem byla francouzština, kterou se učilo 19 % žáků na primárním a nižším sekundárním stupni vzdělávání a 23 % studentů na vyšším sekundárním stupni vzdělávání.

Za francouzským jazykem pak následovaly němčina (9 %, resp. 21 %) a španělština (6 %, resp. 18 %).

I v České republice převládala angličtina. Na primárním a nižším sekundárním stupni ji studovalo 80 % žáků, na vyšším sekundárním dokonce plných 100 % studentů.

Na druhém místě se umístila němčina, kterou na primárním a nižším sekundárním stupni studovalo 14 % žáků a na vyšším sekundárním stupni 67 % studentů.

PODÍL ŽÁKŮ STUDUJÍCÍCH ANGLIČTINU

83 %

Tolik procent činila výuka angličtiny na primárním a nižším sekundárním stupni vzdělávání v EU28 v roce 2011. Největší podíl zaznamenaly Malta a Rakousko (po 100 %), nejmenší Maďarsko (48 %) a Portugalsko (52 %).

Podíl studujících angličtinu jako cizí jazyk na vyšším sekundárním stupni vzdělávání v roce 2011 byl vyšší, činil 94 %. Největší podíl zaznamenaly Česká republika, Francie, Nizozemsko, Slovinsko, Finsko a Švédsko (po 100 %), nejmenší pak Portugalsko (47 %) a Malta (66 %).

Dvě třetiny dospělých v EU28 znají jeden cizí jazyk

ZNALOST JEDNOHO CIZÍHO JAZYKA

66 %

Tolik osob ve věku 25 až 64 let uvedlo v roce 2011 v EU28, že znají alespoň jeden cizí jazyk. Největší podíl byl v Lucembursku (99 %) a Litvě (97 %), nejmenší podíl uvedli lidé v Maďarsku (37 %) a v Bulharsku (39 %).

Dvě třetiny dospělých osob ve věku 25 až 64 let ve státech Evropské unie v roce 2011 uvedly, že znají alespoň jeden cizí jazyk. Z šetření Eurostatu plynou i další zajímavá zjištění.

Angličtina je jazykem, který dospělí obyvatelé zemí EU28 znají nejlépe. Tak tomu bylo ve většině zemí Evropské unie.

Pouze v Estonsku, Litvě a Lotyšsku uvedli respondenti jako jazyk s nejlepší znalostí ruštinu, v Lucembursku pak němčinu a na Slovensku češtinu (zde je ale třeba dodat, že v šetření v České republice nebyla slovenština zahrnuta mezi cizí jazyky, kdežto na Slovensku čeština mezi cizí jazyky patřila).

Při šetření byla znalost cizích jazyků rozdělena do tří stupňů: velmi dobrá, dobrá, přijatelná. Z těch, kteří v EU28 uvedli, že znají nejlépe anglicky, uvedlo 20 % znalost velmi dobrou, 35 % dobrou a 45 % přijatelnou.

V České republice, kde byla mezi dospělými osobami deklarována jako nejvíce ovládaný cizí jazyk také angličtina, činily jednotlivé podíly 22 %, 42 % a 36 %. Alespoň jeden cizí jazyk u nás znalo 69 % populace ve věku 25 až 64 let.

Filipínci slaví říjen jako měsíc statistiky

Říjen je na Filipínách tradičně měsícem statistiky. Letos se koná již po čtyřicetáté, tentokrát pod heslem „Statistika je věcí každého Filipínce“.

Cílem této akce je upozornit na roli, kterou statistická data a infor-

mace hrají v každodenním životě Filipínců, a poukázat na jejich důležitost při rozhodování nejen na úrovni vlády, ale i v běžných životních situacích.

Přestože se v uplynulých letech u filipínské veřejnosti značně zvýšila poptávka po statistických informacích, stále existuje velká část obyvatelstva, která o významu a dosahu statistických dat nic netuší.

Nejobsáhlejší výroční zprávu má Indie

Zveřejňování výročních zpráv na internetových stránkách statistických úřadů není takovou samozřejmostí, jak by si někdo mohl myslet.

Ze 111 statistických úřadů všech evropských zemí, téměř všech států Asie, Austrálie a Oceánie i vybraných zemí Severní, Střední a Jižní Ameriky, mělo v září 2013 výroční zprávu veřejně přístupnou pouze 21 úřadů, a to ještě za různá časová období. Některé výroční zprávy byly i šest let staré.

Dostupné dokumenty se značně lišily jak svým obsahem, tak formou.

Nejútlejší výroční zprávu o rozpětí 16 tiskových stran mělo Finsko, nejobsáhlejší – 276 stran – zveřejnila Indie.

Český statistický úřad zveřejňuje pravidelně svoji výroční zprávu na svých internetových stránkách i v tištěné podobě již od roku 2000.

Více na <http://bit.ly/18R5WiU>.

MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽ PRO MLADÉ STATISTIKY

International Statistical Institute (ISI) a International Association for Official Statistics (IAOS) vyhlásí další ročník tradiční soutěže o nejlepší písemnou práci z oblasti oficiální statistiky pro statistiky do 35 let. Soutěž je určena pro mladé pracovníky oficiálních statistických institucí (národních statistických úřadů, statistických odborů ministerstev nebo centrálních bank, regionálních nebo místních statistických jednotek). Uzávěrka soutěže je 3. února 2014. Bližší informace naleznete na <http://isi.cbs.nl/IAOS> nebo o ně můžete požádat v redakci časopisu Statistika&My, e-mail: redakce@czso.cz, tel.: 274 054 248.

Čísla objektivitu nenahradí

Lidé mají tendenci věřit grafům a číslům. Jenom malá skupina lidí je schopna k nim mít kritický odstup. „Přemíra infografiky a čísel se tak může stát předmětem manipulace, která je daleko úspěšnější než jenom klasická manipulace rétorická,“ říká Josef Šlerka, odborník na nová média.

Jan Cieslar, tiskový mluvčí

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze vedete obor Studia nových médií. Co si vlastně máme pod pojmem nová média představit?

Pojmem nová média mimo jiné označujeme média, která přišla s masivním nástupem digitalizace, byť digitalizace samotná není jejich podstatou. Jejich základem je numerická reprezentace. Hlavní podstatou je, že s informacemi v digitální podobě se začíná pracovat malinko jinak, než jak je tomu u klasického analogového zápisu. Můžete je kupříkladu oddělovat, modularizovat, míchat dohromady, zpracovávat strojově, můžete vytvářet

škole, když jsem začal dělat praktické výzkumy. I proto dnes do svých kurzů zařazuji statistiku. Studenti však musí pochopit, k čemu jim může být užitečná. Myslím, že to byl největší problém výuky matematiky v době mé generace.

Tím se vlastně dotýkáme tématu statistické gramotnosti.

Ta je hodně důležitá. Denně jsme vystavováni obrovskému množství čísel ať už v reportech ve firmách, v novinách, nebo v médiích obecně. Čísla mají tendenci vzbuzovat zdání objektivitu. Pokud ale lidé alespoň přibližně

Jak je to s uživateli nových médií? Existují mezi nimi například generační a jiné rozdíly?

Nová média nás obklopují úplně všude. Ne každý si ale uvědomuje, že vůbec došlo k nějakému typu proměny. Samozřejmě určité rozdíly existují. V České republice je třeba v případě internetu stále segment populace, který ještě zůstává nezasažen. Ostatně to můžeme dobře vidět z výzkumů, které ČSÚ sám dělá. Ale v zásadě s přibývajícím časem budou všechny sociální vrstvy přicházet do styku minimálně s internetem a jeho role ve společnosti bude radikálně stoupat.

Věnuji se hlavně oblasti digital humanities, což je pokus aplikovat počítačové metody v humanitních vědách, tedy například v literární teorii, ve filmové vědě nebo v dějinách umění. Při tom hraje statistika velkou roli.

programovatelné transformace a tím pádem tvořit další artefakty. Nástupem tohoto typu médií se pochopitelně otevřely nové možnosti v kultuře či umění, v marketingu nebo kdekoli jinde. Za synonymum tohoto pojmu je dnes velmi často považován internet.

Jak významná je pro vaši práci statistika?

Velmi. Věnuji se hlavně oblasti digital humanities, což je pokus aplikovat počítačové metody v humanitních vědách, tedy například v literární teorii, ve filmové vědě nebo v dějinách umění. Při tom hraje statistika velkou roli.

Popravdě řečeno jsem kouzlo statistiky docenil až dávno po vysoké

nevědí, co se za nimi skrývá, pokud nedokážou rozlišit průměr a medián, tak se mohou velmi rychle stát obětí nejrůznějších manipulací. Statistická gramotnost má dnes stejně důležitou roli jako finanční gramotnost.

Dají se aktivity uživatelů nových médií nějak statisticky podchytit a využít?

Stát či firmy měly vždy zájem na tom registrovat chování ať uživatelů, nebo zákazníků, a z toho usuzovat nejrůznější faktory. To, co je dnes nové, je obrovské množství dat a detailů, které lze zjistit o chování nebo o preferencích lidí, kteří se pohybují v internetovém prostředí nebo kteří jsou vůbec aktivními uživateli jakýchkoliv přístrojů připojených do internetu.

Využívají podle vás statistici všechny možnosti, které se jim dnes nabízejí?

Statisticy vždy pracovali s objemnými daty. Mohli by tedy říci, že se pro ně vlastně dnes nic nemění, neboť se jim jenom daří zrychlit práci, která by před dvaceti či více lety trvala mnohem déle. Myslím si, že to ale není tak úplně pravda. Jsou zde zásadní změny. Za prvé se zrychlily explorativní analýzy, tzn. to, co bylo kdysi hodně drahé a časově náročné spočítat, je dnes docela levné, což otevírá úplně novou perspektivu, jak s daty pracovat.

A druhá věc, která tak úplně nesouvisí se statistikou, je jiná perspektiva „real time dat“ a přístupu k nim. Nanejvýš řešíte úlohy, které nemají povahu datasetu, na kterém jste spustili výpočet, ale máte ve skutečnosti konzistentní tok dat. Potřebujete získat takové přístupy, které detekují nějaké signály o tom, co právě probíhá, abyste na jejich základě dokázal něco předpovědět či zareagovat. A to už je oblast, která nebyla v minulosti až tak rozvíjená.

Mgr. Josef Šlerka

Vystudoval estetiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy s roční přestávkou na Albert-Ludwigs-Universität Freiburg. Je šéfem softwarové a výzkumné společnosti Ataxo Interactive, s. r. o. V současné době také vede obor Studia nových médií při Ústavu informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Pojmem nová média mimo jiné označujeme média, která přišla s masivním nástupem digitalizace, byť digitalizace samotná není jejich podstatou.

Hodně se hovoří o tzv. otevřených datech. Jaký je podle vás jejich význam?

Když to trochu přeženu, tak otevřená data jsou zde hlavně kvůli byznysu, protože mají silný stimulační dopad na ekonomiku. To se ukazuje ve Spojených státech, kde hnutí za otevřená data jsou velmi silná.

Hovořil jste o Americe, ale co u nás?

Situace v České republice je v tomto ohledu špatná. Příčinou je kombinace několika faktorů. Existují instituce jako například Český statistický úřad, které se snaží na toto pole vstoupit. Ale v naší zemi je stále příliš málo příkladů, jak to udělat úspěšně. Postupuje se tedy spíše metodou pokusů a omylů. To je jeden faktor, málo příkladů, málo osvěty a málo lidí, kteří by dokázali těmto institucím pomoci s aplikací.

Druhým faktorem je zakořeněná česká nedůvěra k jakékoliv otevřenosti. Jakýkoliv dotaz je často vnímán primárně jako negativní. Neodpovídá se na otázku, ale přemýšlí se, proč to dotyčný chce vědět. Podle mě je to odraz vnitřní nedůvěry. Kdyby lidé byli stoprocentně přesvědčeni, že svoji práci dělají dobře, tak by jim žádný takový dotaz nevadil. A pak je zde třetí faktor, a s ním se můžeme setkávat v řadě státních institucí, zatloukat. Korupce je obrovským tématem v české společnosti. A jestliže jsme dnes schopni zpracovávat velké objemy navzájem souvisejících dat a podíváme se na strukturu některých státních zakázek, zjistíme, kde jsou minimálně podezřelé věci. A tyhle tři faktory dohromady způsobují, že my si tady na otevřená data spíše hrajeme, než abychom je tvořili.

Na jakých principech vůbec funguje datová žurnalistika?

Datová žurnalistika je hnutí, které sází na to, že lze hlubší práci s daty v kombinaci se znalostmi a zkušenostmi práce statistiků nebo datamínerů a novinářů odhalit nové, zajímavé perspektivy.

Když se podíváte do New York Times na poslední vizualizaci voleb newyorského starosty, najdete tam aplikaci, ve které jde vypínat a zapínat výsledky voleb například podle etnicity či struktury příjmů. Na ní je dobře vidět, jak čínské oblasti bez ohledu na příjmy volily kandidáta s čínskými kořeny, zatímco na Manhattanu preferovali jiné kandidáty.

Mohou mít data i umělecké ztvárnění?

Tištěná kniha má romány, film má umělecký film a fotografie má fotku dokumentární nebo uměleckou. I v nových médiích existují tyto umělecké aspekty. Ale jsou to věci, které přicházejí s tematizací toho média samotného. V mediálním umění se často pracuje s chybou jako se statistickou hodnotou, když se například nějakým způsobem poškodí digitální obraz.

Jiné principy zase využívají možnost vytvářet koláže, které z dálky vypadají jako něčí obličej, ale zblízka jsou to fotografie předmětů. Integrace novomediálních postupů, například do chytrých telefonů, vede lidi k estetizaci svého prožívání světa. Všechny různé digitální filtry na fotkách a podobně je zapotřebí také chápat jako snahu lidí zkrášlit si svou realitu, což je rovněž důležité. ■

Výsledky ankety ČSÚ

Český statistický úřad dlouhodobě sleduje spokojenost uživatelů statistických dat se svými výstupy s cílem získat zpětnou vazbu od klientů. Tentokrát se ankety, v pořadí již osmé, zúčastnilo více studentů. Ti jsou obecně známi svojí kritičností, avšak i přesto dopadly výsledky pro ČSÚ velmi dobře.

Petra Kuncová, ředitelka odboru informačních služeb

Výsledky ankety jsou přibližně na stejné úrovni jako v roce 2010, kdy se podobná anketa konala naposledy. Spokojenost uživatelů se výrazně nezhoršila ani nezlepšila a je na velmi dobré úrovni.

Co se letos změnilo, byla skladba respondentů ankety. Významně se zvýšil podíl studentů, kteří se rozhodli anketu vyplnit (50 %).

Jaká byla struktura uživatelů?

Český statistický úřad zpracoval celkem 611 dotazníků, jejichž obsah se oproti předchozím anketám částečně změnil.

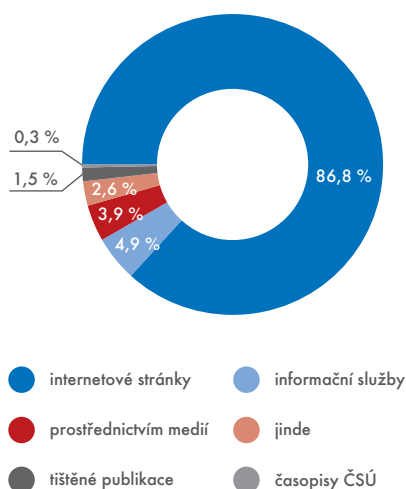
Zvýšil se například počet otázek, u kterých nebyla nabízena sada předpřipravených odpovědí, tj. těch, na které byla vyžadována jen textová odpověď. Tyto otázky jsou sice náročnější na zpracování výsledků, dávají však respondentům možnost volně se vyjádřit na dané téma.

Také struktura respondentů ankety podle jejich profesního zařazení se oproti roku 2010 změnila. I v minulosti byli nejpočetnější skupinou využívající statistické výstupy vysokoškolští a středoškolští studenti. Jejich podíl se však tentokrát výrazně zvýšil. Tvořili polovinu respondentů, zatímco v minulosti bylo jejich zastoupení o 15 procentních bodů nižší.

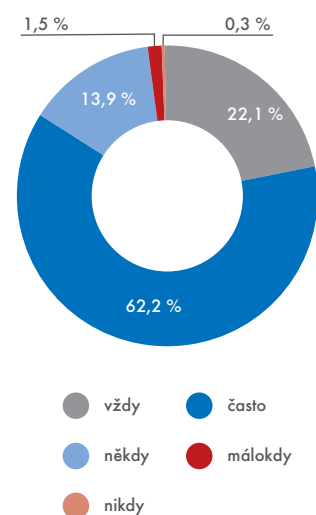
Druhou nejpočetnější skupinou byli zaměstnanci ve státní správě a samosprávě (17 %), jejich účast v anketě zůstala na stejné úrovni. Výrazně se relativně snížilo zastoupení analytiků, akademiků a pracovníků výzkumu a vývoje, a to o šest procentních bodů (10 %). Jejich absolutní po-

Příklady anketních otázek

Kde nejčastěji získáváte statistické informace ČSÚ?

Jsou výstupy ČSÚ srozumitelné?

Zdroj: ČSÚ

čty však zůstaly téměř stejné (zřejmě v různých letech odpovídají stále tíž lidé).

Stejně tak se snížil podíl lidí pracujících v soukromém sektoru (z 15 % na 8 %) při současně stejném absolutním počtu.

Změny ve struktuře uživatelů jsou tedy dány spíše výší response než reálnou změnou struktury uživatelů statistických výstupů. Nově zjištěná struktura více odpovídá struktuře uživatelů webu, jak ji zmapovaly jiné průzkumy.

Změna struktury má do určité míry vliv na výsledky ankety, protože studenti obecně více používají internet jako zdroj informací, jsou kritičtější, ale často také jdou spíše po povrchu problémů, než by hledali detaily.

Internetové stránky – hlavní zdroj informací

Ke zmapování oblasti získávání a kvality statistických informací sloužily čtyři otázky. Byly zaměřeny jak na určení zdroje informací, hodnocení tohoto zdroje, tak i na hodnocení informací samotných.

Jednoznačně nejvýznamnějším zdrojem informací jsou internetové stránky ČSÚ. To odpovídá dlouhodobě snaze ČSÚ využít internet jako hlavní kanál pro poskytování informací.

Hodnocení dostupnosti statistických informací bylo předmětem další anketní otázky. Je pozitivní skutečností, že převažují opět kladná vyjádření: pro 65 % respondentů jsou stati-

JIŽ OSMÁ ANKETA V POŘADÍ

Dotazníky byly v období od 5. března do 27. května 2013 přístupné jak na webových stránkách ČSÚ, tak i v papírové podobě v ústředí a na krajských pracovištích úřadu.

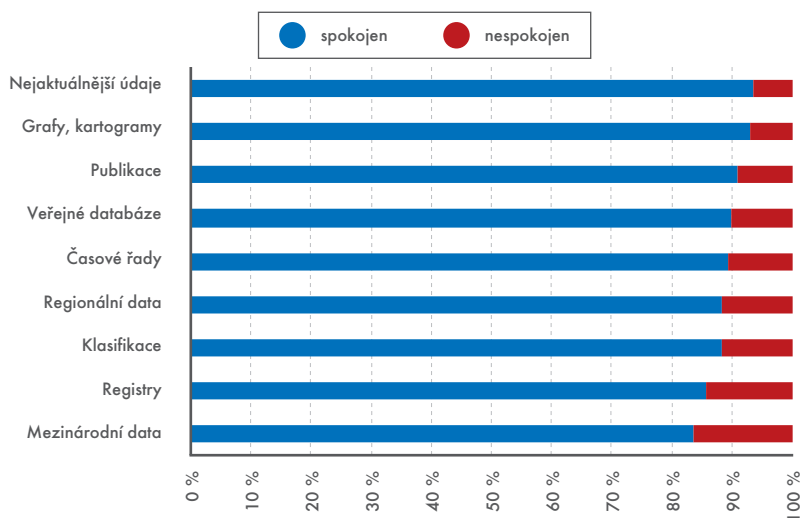
Kromě toho byly také zaslány e-mailem jako příloha odpovědi těm uživatelům, kteří vznesli na pracovníky informačních služeb konkrétní požadavky. Výsledky ankety, v pořadí již osmé (poslední se uskutečnila v roce 2010), tedy vypovídají o názorech zákazníků, tj. lidí, kteří mají s ČSÚ jistou zkušenost.

Závěry z ankety nelze přeceňovat. Z průběžně sledovaného kontaktu pracovníků informačních služeb a internetu vychází, že se na ně ročně obrací zhruba 20 až 30 tis. klientů a web má ročně 1,2 mil. unikátních návštěvníků. Proto 611 vyplněných anket považuje ČSÚ za doplňující informaci k celoročně sledované práci s uživateli.

stické informace dostupné často nebo dokonce vždy – v této otázce bylo dosaženo nejlepšího výsledku od roku 2005, kdy byla poprvé zařazena do dotazníku.

Anketní otázka ke kvalitě statistických informací navazovala na stejný dotaz v anketách v předchozích letech (roky 2004 až 2010) a zněla: „Jakou známkou celkově hodnotíte posky-

Hodnocení typů statistických informací

Zdroj: ČSÚ

tované statistické informace?“. V této otázce uživatelé sami známkovali (od jedničky do pětky). V letech 2004 až 2010 dosáhla průměrná známka hodnoty 2,13, v letošním roce se jen nevýznamně zhoršila na 2,14.

Všestranost a odbornost zaměstnanců ČSÚ

Posouzení vstřícnosti i odborné způsobilosti zaměstnanců ČSÚ bylo předmětem dalších otázek dotazníku. Opět zde bylo použito školní hodnocení. Tyto otázky byly do ankety zařazeny již popáté, poprvé v anketě v roce 2007. U obou otázek došlo k poklesu známky

oproti průměru za roky 2007 až 2010. Nejednalo se však o pokles nijak dramatický. V případě odborné způsobilosti bylo dosaženo průměrné známky ve výši 1,70. Vstřícnost zaměstnanců ČSÚ hodnotili uživatelé ještě o trochu lépe, a to známkou 1,58.

Nejvíce využívaná jsou podle výsledků ankety regionální data, která kladně hodnotilo 88 % respondentů.

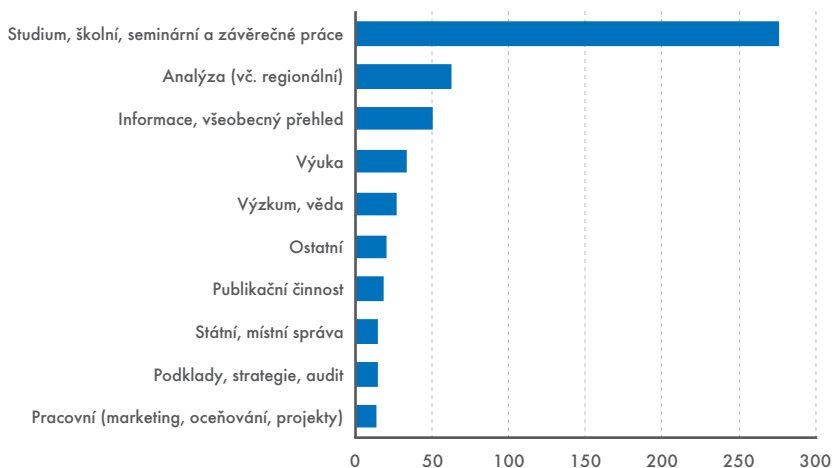
Srozumitelnost údajů

Důležitou otázkou je také srozumitelnost předkládaných údajů a výstupů.

Celých 84 % respondentů považuje výstupy ČSÚ často, nebo dokonce vždy, za srozumitelné (celková známka 1,96). To je velmi pozitivní informace, pokud si uvědomíme, že data více než z poloviny využívají respondenti pro účely studia.

Pro další rozvoj produktů a služeb, včetně webu ČSÚ, byl formulován dotaz, který zjišťoval, co uživatelé ve službách a produktech úřadu postrádají. Ve více než polovině dotazníků zůstala tato otázka nezodpovězena. Je možné spekulovat o důvodech, např. uživatelé nepostrádají nic, neměli již dost trpělivosti odpovědět na tuto poslední otázku dotazníku apod. Další uživatelé napsali, že jim nechybí nic. Objevil se dokonce i pochvalný komentář: „Mám zkušenost se statistickými úřady v zahraničí. Český web je výborný.“

K jakému účelu statistické informace používáte?

Zdroj: ČSÚ

PRŮMYSL

+4,2 %

V srpnu 2013 průmyslová produkce po očištění od vlivu počtu pracovních dní meziročně vzrostla o 4,2 %, bez zohlednění vlivu jednoho pracovního dne byla vyšší o 1,6 %. Meziroční růst byl zaznamenán i v kumulaci za oba prázdninové měsíce, a to o 0,6 % (po očištění), resp. 1,9 % (bez očištění).

MALOOBCHOD

-0,8 %

Tržby v maloobchodě po očištění o vliv rozdílného počtu pracovních dní se v srpnu meziročně snížily o 0,8 %, neočištěné klesly o 1,8 %. Pokles byl nejvíce ovlivněn snížením prodeje pohonných hmot a potravinářského zboží.

STAVEBNICTVÍ

-6,9 %

Stavební produkce v srpnu 2013 po očištění od vlivu pracovních dnů meziročně klesla o 6,9 %. Bez očištění se snížila o 8,1 %

CESTOVNÍ RUCH

+2,6 %

Počet ubytovaných hotelových hostů v srpnu přesáhl milión, což bylo o 2,6 % více než ve stejném období loňského roku. K tomuto zvýšení výrazně přispěli domácí hosté (+5,2 %), počet zahraničních návštěvníků vzrostl o 1,4 %.

SLUŽBY

-1,4 %

V srpnu se meziročně snížily tržby za služby o 1,4 % po očištění o vliv pracovních dní (bez očištění klesly o 3,0 %). Dvojciferný pokles tržeb byl zaznamenán v odvětví profesních, vědeckých a technických činností.

Stavebnictví v Evropě klesá

Petra Cuřínová, oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby

Stavební produkce v EU28 za 1. pololetí 2013 nedosáhla úrovně ve stejném období předchozího roku a meziročně klesla. Více klesá inženýrské stavitelství.

Výkony stavebnictví v Evropě se dále zhoršují. Index stavební produkce v EU28 zaznamenal za 1. pololetí 2013 meziroční pokles o 4,6 %. Větší pokles zaznamenalo inženýrské stavitelství, když ve srovnání s 1. pololetím roku 2012 kleslo o 6,4 %. Na celkové produkci má inženýrské stavitelství přibližně pětinou váhu. Také pozemní stavitelství vykázalo v 1. pololetí meziroční pokles, a to o 4,4 %.

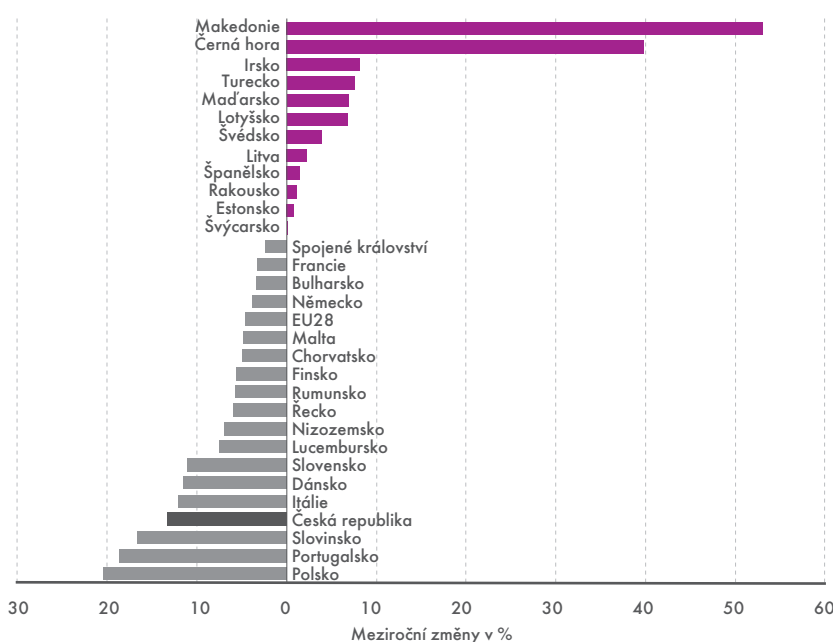
Česká republika se s meziročním poklesem indexu stavební produkce o 13,4 % nachází pod průměrem EU28. Váha České republiky na celkovém indexu je 1,4 %. Největší pokles stavební produkce byl zaznamenán v Polsku (-20,4 %) a další dvojciferné poklesy vykázalo Portugalsko

(-18,7 %), Slovinsko (-16,7 %), Itálie (-12,1 %), Dánsko (-11,5 %) a Slovensko (-11,1 %). Naopak nejvíce se dařilo stavebnictví v Makedonii (+53,0 %) a Černé hoře (+39,9 %). Slušného výsledku dosáhlo stavebnictví také v Irsku (+8,2 %), Turecku (+7,6 %), Maďarsku (+6,9 %) a Lotyšsku (+6,8 %).

V oblasti pozemního stavitelství je výkon České republiky (-13,3 %) také pod průměrem EU28. Nejhorší výsledek vykazuje Slovinsko (-33,0 %) následované Portugalskem (-17,7 %) a Řeckem (-16,9 %). Nejlépe se pozemním stavbám daří v Černé hoře (+37,7 %) a v Makedonii (+36,3 %), s větším odstupem pak následuje Litva (+9,9 %) a Lotyšsko (+7,8 %).

Meziroční změna indexu inženýrského stavitelství v České republice (-13,4 %) je opět pod průměrem EU28. Stavební produkce v inženýrském stavitelství klesla nejvíce v Polsku (-29,7 %) a také v Portugalsku (-19,6 %) a Dánsku (-18,5 %). Největší růst byl zaznamenán v Makedonii (+63,1 %), Turecku (+58,0 %) a Černé hoře (+41,6 %).

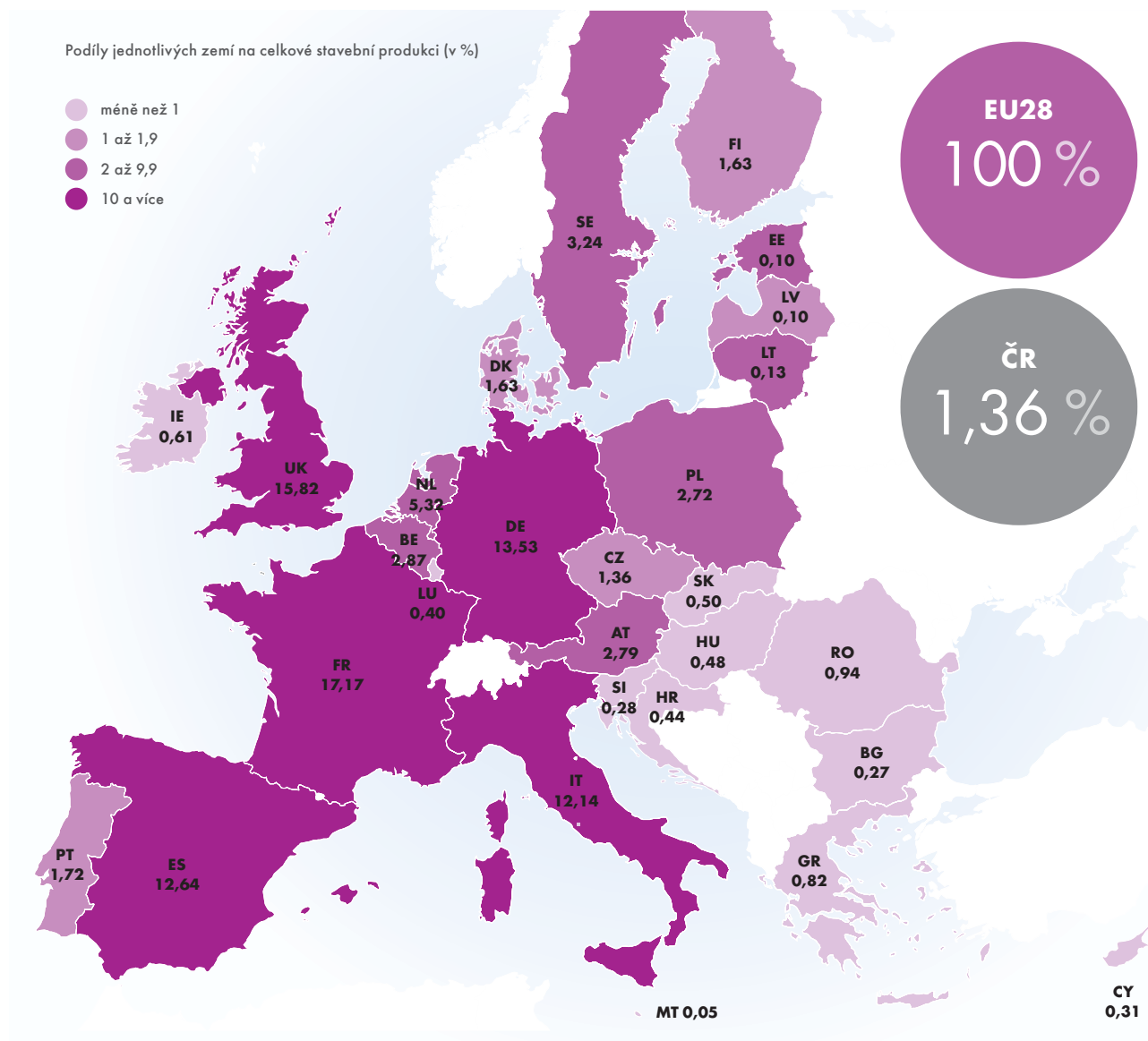
Stavebnictví v Evropě – meziroční změny v 1. pololetí 2013

Zdroj: Eurostat

Aktuální váhové schéma indexu stavební produkce v EU28 v roce 2010

Zdroj: Eurostat (k 25. 9. 2013)

KONJUNKTURÁLNÍ PRŮZKUM V ČR

+3,2 bodu

V České republice byl v září 2013 **souhrnný indikátor důvěry** (indikátor ekonomického sentimentu) vlivem zlepšení ve všech odvětvích ekonomiky a i mezi spotřebiteli vyšší o 3,2 bodu. Oproti hodnotám ze září 2012 je také vyšší.

KONJUNKTURÁLNÍ PRŮZKUM V EU28

+3,1 bodu

Souhrnný indikátor důvěry v zemích EU28 byl v srpnu meziměsíčně vyšší o 3,1 bodu. Na zvýšení důvěry se podílela všechna odvětví ekonomiky i spotřebitelé.

KONJUNKTURÁLNÍ PRŮZKUM V ČR

+3,5 bodu

V září 2013 byl **indikátor důvěry ve stavebnictví** v České republice meziměsíčně vyšší o 3,5 bodu. V meziročním srovnání je ale stále nižší.

PLATEBNÍ BILANCE

Zboží
Služby

Saldo běžného účtu platební bilance se v červenci 2013 meziročně výrazně zlepšilo, když se z deficitu 13,2 mld. Kč přehouplo do více než čtyřmiliardového přebytku (zlepšení o 17,3 mld. Kč). Pozitivní vliv měly všechny složky běžného účtu, nejvíce saldo výnosů (+6,8 mld. Kč), bilance služeb (+5,7 mld. Kč) a saldo běžných převodů (+3,9 mld. Kč). Mírně se zvýšil také přebytek obchodní bilance (o 0,8 mld. Kč).

SPOTŘEBITELSKÁ INFLACE

+1,0 %

Spotřebitelské ceny klesly v září proti srpnu o 0,4 %. Tento pokles ovlivnilo zejména sezónní snížení cen v oddíle rekreace a kultura a mírný pokles cen v dalších položkách spotřebního koše. Meziroční růst spotřebitelských cen zpomalil v září na 1,0 % z 1,3 % v srpnu a byl nejnižší od března 2010.

NEZAMĚŠTNANOST

7,0 %

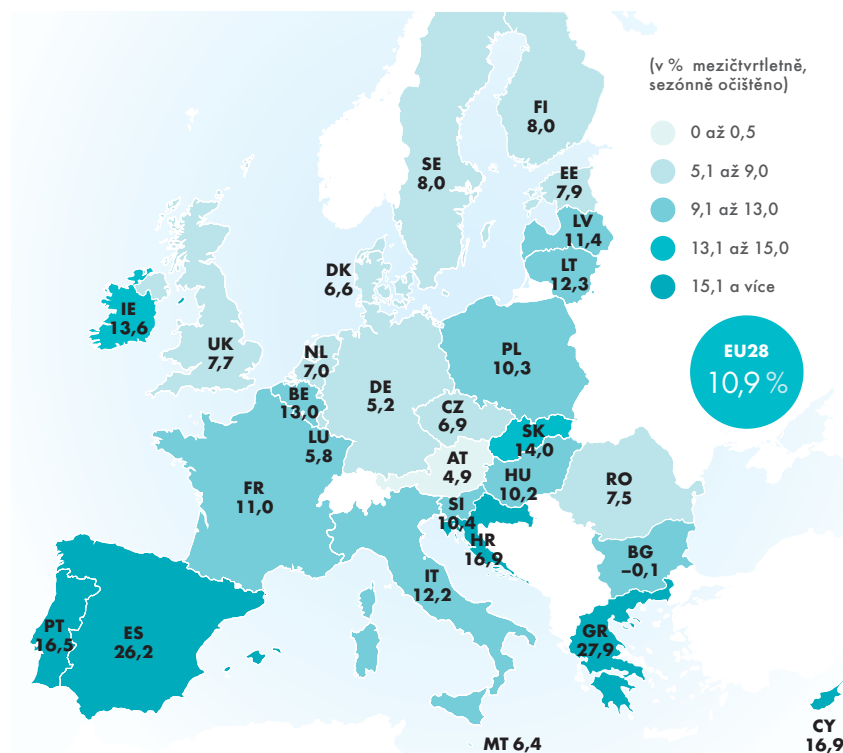
Obecná míra nezaměstnanosti, očištěná od sezónních vlivů, se v srpnu 2013 snížila ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku o 0,1 p. b. a dosáhla 7,0 %. Meziměsíčně se zvýšila o 0,1 p. b.

VLÁDNÍ DEFICIT A DLUH

-4,43 %

Na základě podzimních notifikací EDP dosáhlo hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2012 deficitu ve výši 4,43 % HDP, tj. zpřesnění o 0,03 p. b. oproti březnovému odhadu. Dluh vládního sektoru se v roce 2012 meziročně zvýšil o 4,75 p. b. a dosáhl 46,16 % HDP.

Nezaměstnanost v EU28: srpen 2013

Pozn.: Za Estonsko a Maďarsko data z července, za Řecko, Lotyšsko a Spojené království z června 2013.

Zdroj: Eurostat (k 1. 10. 2013)

Zatím beze změny

Marek Rojíček, ředitel sekce makroekonomických statistik

Nezaměstnanost meziročně vzrostla, meziměsíčně se však nezměnila.

V srpnu 2013 dosáhla sezónně očištěná míra nezaměstnanosti v zemích Evropské unie v průměru 10,9 % a zůstala tak meziměsíčně stabilní stejně jako v zemích platících eurem (12 %).

Z největších ekonomik eurozóny se míra nezaměstnanosti oproti červenci zvýšila jen v Itálii (o 0,1 p. b.), v Německu a ve Francii se nezměnila. Zdaleka nejhorší situace je v Řecku (27,9 %) a ve Španělsku (26,2 %). Nejnižší míra nezaměstnanosti je naopak v Rakousku (4,9 %) a v Německu (5,2 %). Česká republika patří do čtvrtiny zemí s relativně nejnižším počtem lidí bez práce.

Podle odhadu Eurostatu bylo v EU28 nezaměstnaných 26,6 mil. lidí a jejich počet se meziročně zvýšil o 880 tis. osob.

Vstup Chorvatska do EU znamenal příchod země s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti, nicméně jeho váha je velmi nízká a evropské agregáty neovlivňuje.

Problémem zůstává zejména nezaměstnanost mladých lidí do 25 let, kde je bez práce téměř každý čtvrtý (23,3 %).

Meziročně došlo v zemích EU ke zhoršení o 0,2 p. b., tedy o něco méně než za celou populaci.

Nejhorší situace je v Řecku, kde nezaměstnanost mladých přesáhla 60 %, a jen o málo lepší je ve Španělsku (56 %).

18**Tři čtvrtiny
odpadu produkuje
asi 2 % firem**

Stejně jako
v předchozích letech
naprostá většina
podnikových odpadů
vznikala při činnosti
přibližně tří set
největších původců
odpadů.

21**Východ Evropy
skládkuje,
Západ recykluje**

Česká republika
patří mezi země, kde
většina směsného
komunálního odpadu
míří na skládky.

22**Nový trend – investice
do odpadních vod**

V roce 2012 se
investovalo hlavně do
výstavby městských
čistíren odpadních vod
a do kanalizačních sítí.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Tři čtvrtiny odpadu produkuje asi 2 % firem

V roce 2012 se produkce odpadů v České republice mírně snížila. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán ve zpracovatelském průmyslu a stavebnictví.

Miloslava Veselá, vedoucí oddělení statistiky životního prostředí

Podniky, které se zabývají úpravou a zpracováním odpadů a sanacemi a provozují kanalizační sítě nebo čistící zařízení odpadních vod, vyprodukovaly odpadů více. Na tento vývoj měly především vliv státní podpory na odstranění starých ekologických zátěží a také finanční prostředky z evropských operačních programů životního prostředí.

Nevýrazný pokles

Vloni bylo v naší zemi vyprodukováno jak podnikovou sférou, tak obyvateli celkem 23,4 mil. tun odpadu. V porovnání s rokem 2011 (23,6 mil. tun) se jedná o nevýrazný pokles (o 0,6 %). Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1,5 mil. tun, což v relativním vyjádření představuje podíl 6 %. To bylo stejné jako předloni.

Podobně jako v předchozích letech naprostá většina podnikových odpadů (74 %) vznikala při činnosti přibližně tří set největších původců odpadů. Ačkoliv tyto podniky pokryly tři čtvrtiny celkově vyprodukovaného podnikového odpadu, ze všech subjektů představovaly pouze 2,2 %.

Změny v odvětvích

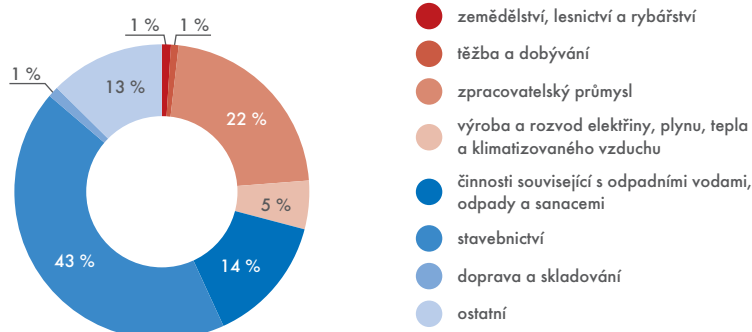
Celkem podniky vloni vyprodukovaly 19,9 mil. tun odpadů. I když se ve srovnání s rokem 2011 toto množství výrazně nezměnilo, přece jen došlo v některých odvětvích národního hospodářství ke změnám. Produkce odpadů se snížila v zemědělské výrobě, lesnictví a rybářství, ve zpracovatelském průmyslu, stavebnictví, v dopravě, ve výrobě a rozvodu elek-

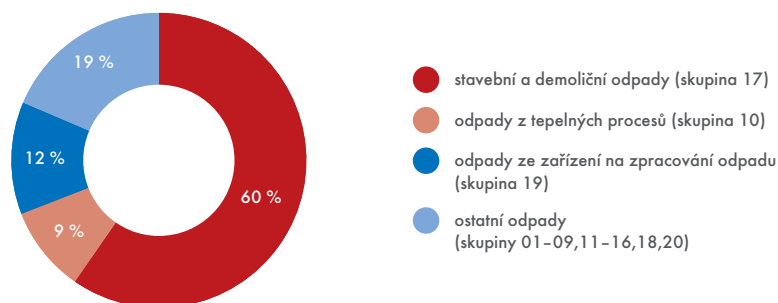
Podnikový odpad byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (60 %) tvořen odpady stavebními a demoličními (11,9 mil. tun), přičemž převažovala zemina a kamení.

Produkce podnikových odpadů

podle vybraných ekonomických činností CZ-NACE

složení podle Katalogu odpadů

Zdroj: ČSÚ

třiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu. Naopak o 27 % vzrostla produkce odpadu při činnostech souvisejících s odpadními vodami, odpady a sanacemi.

Stavební a demoliční odpady v převaze

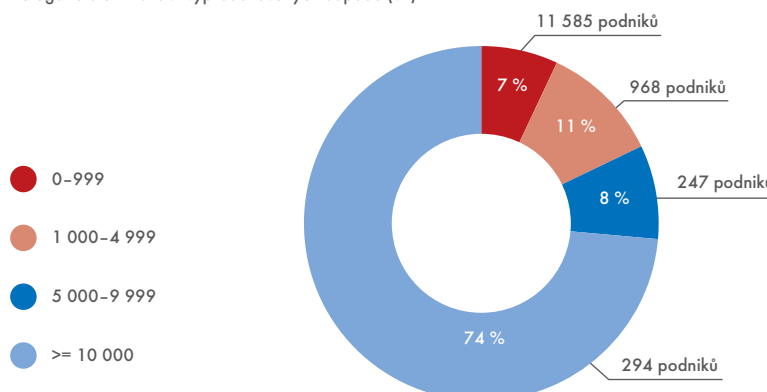
Podnikový odpad byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (60 %) tvořen odpady stavebními a demoličními (11,9 mil. tun), přičemž převažovala zemina a kamení, železo a ocel a beton. Dalšími 12 % produkce tvořily odpady z odpadů, které vznikaly při jejich zpracování (např. odpady ze spalování odpadů, z mechanických či fyzikálně chemických úprav odpadů). Odpady z tepelných procesů se na celkovém složení podílely 9 %. Zahrnovaly zejména odpady z elektráren a jiných spalovacích zařízení, dále odpady z průmyslu železa, oceli a dalších kovů. Odpady ze zemědělství, zdravotnictví, zpracování dřeva a ropy, z chemických procesů přispěly ještě menším dílem.

Nakládání s odpady

Množství odpadů, se kterými je v daném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší, než jejich produkce, o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání s odpady a předávání

Počet podniků a jejich podíl na produkci podnikových odpadů podle množství vyprodukovaných odpadů

Kategorie dle množství vyprodukovaných odpadů (v t)

Zdroj: ČSÚ

odpadů jinému subjektu. V roce 2012 bylo v ČR nakládáno s 30,2 mil. tunami odpadu. Z tohoto množství bylo 12 mil. tun využito (40 %), 4,9 mil. tun

Česká republika je zemí, kde se více odpadů vyváží, než dováží.

se nakládáním s odpady a sanacemi. Pozitivně lze oproti roku 2011 hodnotit zvýšené množství zpracovaných elektroodpadů (o 30 %) a odpadů, které byly použity pro kompostování (o 12 %).

Naopak oproti roku 2011 klesl (o 21 %) podíl odstraňovaných odpadů, který byl způsoben nižším množstvím podnikových odpadů uložených na skládky.

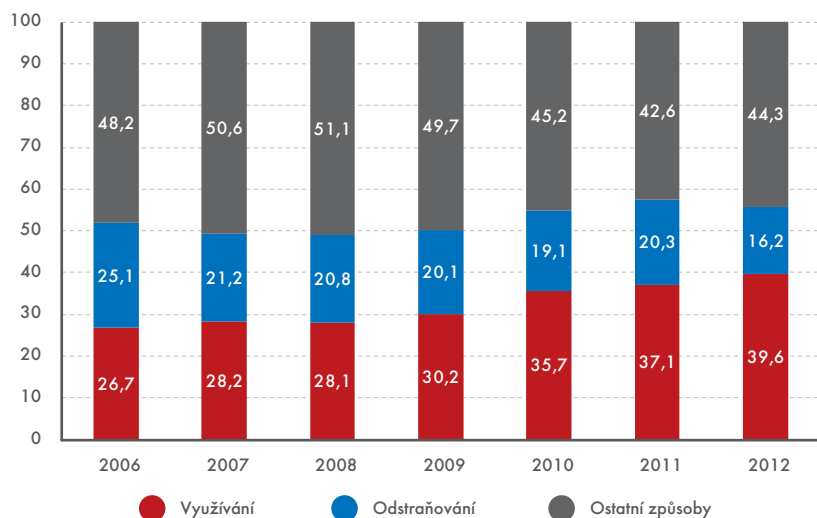
odstraněno (16 %) a s 13,4 mil. tunami se nakládalo jinými způsoby (44 %).

Výraznější zvýšení bylo zaznamenáno u využití odpadů na rekultivace skládek, které opět souvisí s vyšší produkcí odpadů u podniků zabývajících

Dovoz a vývoz

Odpady nejsou jen materiály, které jsou určeny k dalšímu využití (recyklaci) nebo k trvalému odstranění, ale jsou i cenným dovozním či vývoz-

Nakládání s odpady (v %)

Zdroj: ČSÚ

ŠETŘENÍ O ODPADECH MÁ U NÁS DLOUHOLETOU TRADICI

Samostatná jednorázová šetření o skládkách a produkci odpadů se uskutečnila již v roce 1980 a 1987. Od roku 1992 provádí ČSÚ každoroční zjišťování, které bylo v roce 2011 rozšířeno o sledování problematiky druhotných surovin. Své šetření o odpadech a druhotných surovinách opírá úřad o registr ekonomických subjektů. Předem určené, meziročně srovnatelné soubory respondentů, umožňují použít získaná data ke stanovení trendu sledovaného ukazatele. Použití podnikového registru zcela vylučuje zpracování duplicitních informací.

ním artiklem. Dovoz a vývoz odpadů sleduje ČSÚ od roku 2004, a to podle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU). Naše legislativa povoluje pouze dovoz odpadů určených k využití, nedochází tedy legálně k odstraňování cizích odpadů na našem území.

V roce 2012 bylo do České republiky dovezeno 0,8 mil. tun odpadu, naprostá většina odpadů (97 %) pocházela z členských zemí EU. Oproti roku 2011 se jedná o nárůst (o 77 %), který byl způsoben zejména zvýšeným dovozem železa a oceli pocházejících ze stavebnictví. Dále se v roce 2012 dovážely: odpadní papír, lepenka, sklo a upravený plastový odpad.

Česká republika je zemí, kde se více odpadů vyváží, než dováží. V roce 2012 dosáhl vývoz odpadu 2,8 mil. tun a téměř veškerý export (2,7 mil. tun) směřoval do některé ze zemí EU (97 %). Ve srovnání s rokem 2011 vzrostl vývoz odpadu o 19 %. Největší podíl vyvezeného odpadu tvořily železné kovy pocházející ze stavební činnosti, obalový odpadní papír a lepenka, železné piliny pocházející z obráběcích činností a také kovy pocházející z autovraků.

Více na <http://bit.ly/18R2btY>. ■

DRUHOTNÉ SUROVINY

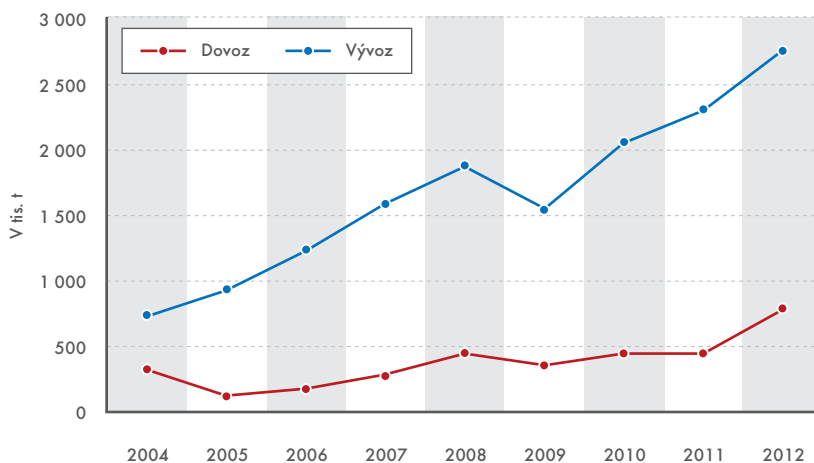
ČSÚ sleduje od roku 2011 produkci druhotných surovin. Obecně se za druhotnou surovinu považují materiály mající charakter vedlejších produktů; upravených odpadů, které přestaly být odpadem; materiály získané z výrobků podléhajících zpětnému odběru a z výrobků využitelných pro další zpracování. Produkce druhotných surovin byla v roce 2012 ve výši 20,8 mil. tun. Jednalo se především o vedlejší energetické produkty (57 %), které pocházejí z energetiky (popílky, struska, škvára). Dále byly vyprodukovány druhotné suroviny z železných a neželezných kovů (17 %) a ze stavebních hmot (17 %). Je třeba poznamenat, že celkové množství druhotných surovin dosahuje v České republice téměř srovnatelného objemu jako celková produkce odpadů.

PRODUKCE PODNIKOVÉHO A KOMUNÁLNÍHO ODPADU V ČR V ROCE 2012

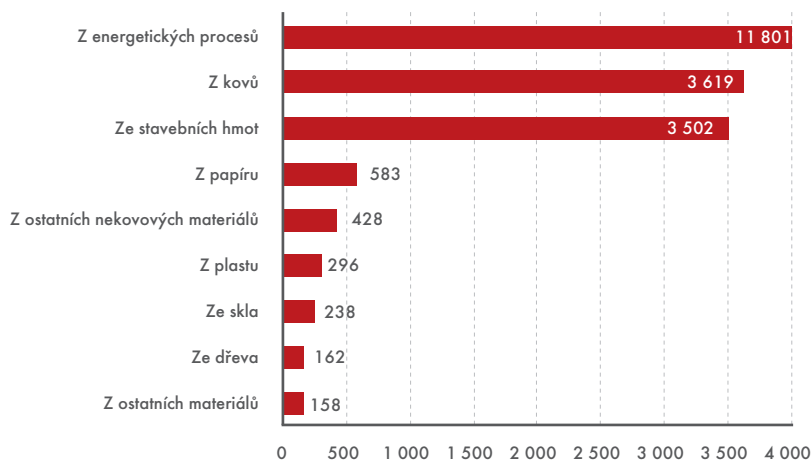
Zdroj: ČSÚ

Dovoz a vývoz odpadů v ČR v období 2004–2012

Zdroj: ČSÚ

Produkce druhotných surovin v roce 2012 (v tis. t)

Zdroj: ČSÚ

Východ Evropy skládkuje, Západ recykluje

Z dat Eurostatu za rok 2011 vyplývá, že se v jednotlivých evropských zemích výrazně liší nakládání s komunálním odpadem. Zatímco na východ od naší republiky většina odpadu vyprodukovaného obyvatelstvem končí na skládkách, směrem na západ dávají přednost recyklaci a kompostování. Skládkování je zde minimální nebo dokonce nulové.

Miloslava Veselá, vedoucí oddělení statistiky životního prostředí

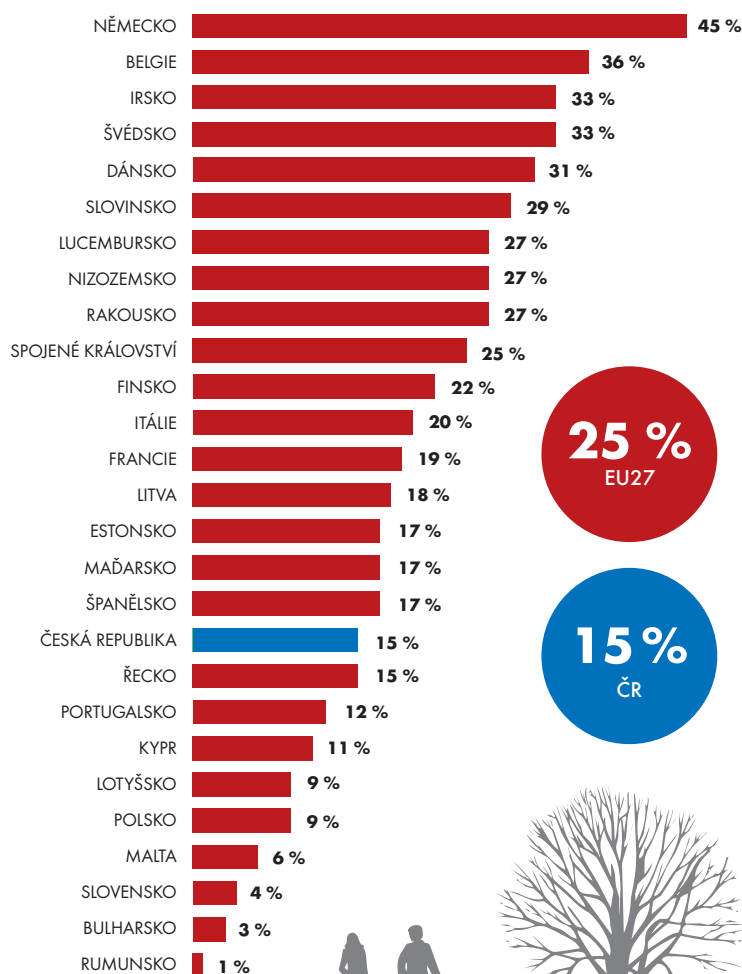
Česká republika se v porovnání s ostatními státy Evropské unie řadí svou produkcí komunálního odpadu mezi ty, které mají nižší hodnotu tohoto ukazatele. Zatímco u nás se podobně jako na Slovensku a v Polsku produkce stabilně pohybuje kolem 300 kg na obyvatele, Rakousko a Německo vykazují produkci téměř dvakrát vyšší. V roce 2011 bylo v Evropské unii podle dat Eurostatu průměrné množství vyprodukovaného komunálního odpadu 503 kg na obyvatele. Přestože komunální odpad tvoří pouze malou část z celkového objemu produkováných odpadů (v České republice je to 14 %), patří tento ukazatel do soustavy indikátorů udržitelného rozvoje, a proto ho Eurostat dlouhodobě sleduje.

Komunální odpad v České republice

Český statistický úřad nedávno publikoval data o komunálním odpadu za rok 2012. Vloni u nás bylo vyprodukováno 3,2 mil. tun komunálního odpadu. Oproti roku 2011 klesla jeho produkce o 3,7 %. V přepočtu na jednoho obyvatele tedy činila 308 kg. Většinou se jednalo o odpady kategorie ostatní. Nebezpečný odpad činil pouze 6,8 tis. tun.

Z celkově vyprodukovaného množství komunálních odpadů pocházela většina odpadů (68 %) z běžného svozu (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů). Jednu desetinu komunálních odpadů tvořil objemný odpad (koberce, nábytek apod.) a 7 % činil ostatní komunální odpad, který například pocházel ze zahrad a parků.

PODÍL RECYKLACE KOMUNÁLNÍHO ODPADU NA CELKOVÉM NAKLÁDÁNÍ V ZEMÍCH EU27 V ROCE 2011

Zdroj: EUROSTAT

Pouhá 2 % připadala na odpady z komunálních služeb (odpady z čištění ulic, odpadkové koše).

ČR patří mezi země, kde většina směsného komunálního odpadu míří na skládky. Množství skládkovaného komunálního odpadu v roce 2012 činilo 1,8 mil. tun, což je 57 % z celkového nakládání s těmito odpady.

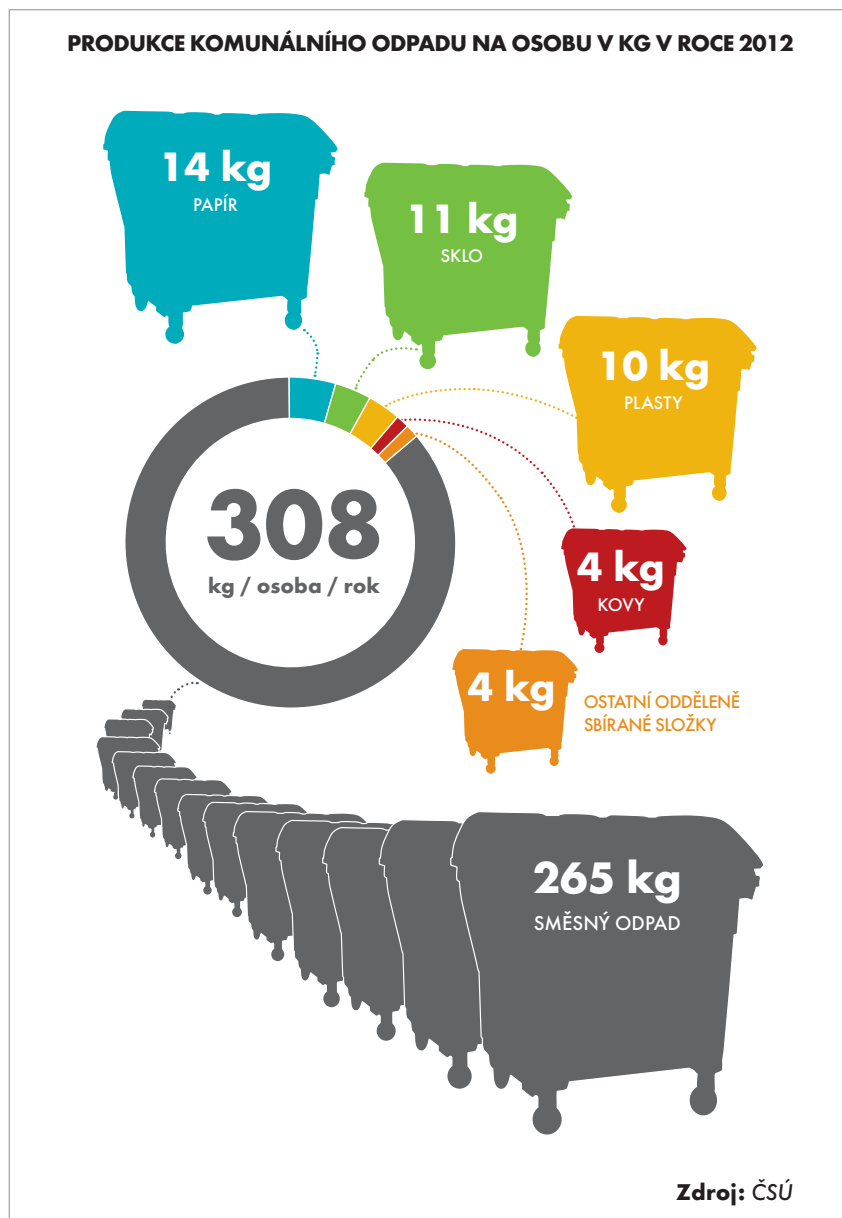
Podíl energetického využití činil 20 %, ve spalovnách tak skončilo 651,6 tis. tun komunálního odpadu. Recyklováno bylo dalších 665,3 tis., což představuje 21 % z jeho celkového množství. Asi 3 % připadají na kompostování.

I přes stále poměrně vysoký podíl skládkovaného komunálního odpadu je třeba konstatovat, že se situace zlepšuje. V roce 2012 v porovnání s rokem 2002 vytrídil každý občan třikrát více odděleně sbíraných odpadů (43 kg). Tomu odpovídá i nakládání s komunálním odpadem, recyklace vzrostla téměř čtyřikrát a došlo k poklesu skládkování o 20 %.

Evropská legislativa určuje hierarchii nakládání s odpady, která na první místo staví předcházení vzniku odpadu. Pokud však již vznikne, měl by se dále využívat, recyklovat, a teprve v případě, že toto není možné, používat jako zdroj pro výrobu energie. Skládkování komunálního odpadu by se mělo omezit na co nejmenší možnou míru. Měla by tomu u nás napomoci i dlouho očekávaná novela zákona o odpadech. Například v Ně-

CO VŠECHNO PATŘÍ DO KOMUNÁLNÍHO ODPADU

Podle platné legislativy ČR se komunálním odpadem rozumí veškerý odpad, který vzniká na území obce při činnosti fyzických osob zařazených do skupiny 20 Katalogu odpadů. Dále je za komunální odpad považován i odpad podobný komunálnímu odpadu, který vzniká u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání, pokud jsou tyto osoby zapojeny do systému obce k nakládání s komunálním odpadem (např. školy, úřady, drobní živnostníci...), včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu.

mecku a ve Švédsku legislativa zakazuje skládkovat biologicky rozložitelný odpad již od roku 2004, resp. 2005. Holandsko a Rakousko přijaly legislativní opatření, která zakazují skládkování směsného komunálního odpadu bez předchozího vytrídění už v letech 2003 a 2004. Rezervy u nás jsou v podobě podpory výstavby zařízení na třídění a zpracování komunálního odpadu.

Švýcarsko neskládkuje

S odkazem na ostatní evropské státy se u nás v poslední době hovoří o nutnosti budovat další spalovny komunálního odpadu. Nikdo ale doposud nespočítal, jaké kapacity budou potřeba. Obecně platí, že 48 % směsného

komunálního odpadu tvoří biologicky rozložitelný odpad. Proto by se mělo spíše upřednostňovat jeho kompostování než jej spalovat. Při stavbě velkokapacitních spaloven s energetickým využitím tepla (v současné době jsou v provozu tři zařízení) by mělo být primárním účelem odstraňování jinak nevyužitelného odpadu a nikoli výroba energie. Řada evropských zemí, které vykazují vysoký podíl spalování vlastního komunálního odpadu, ještě další odpad dováží. Otázku, zda je na tom Švýcarsko, Norsko nebo Dánsko s 50 a více procenty komunálního odpadu použitými k výrobě energie skutečně lépe, musí zodpovědět někdo jiný než statistika.

Více na <http://bit.ly/18R2btY>. ■

Nový trend – investice do odpadních vod

Zatímco v 90. letech převládaly investice do oblastí ochrany ovzduší a klimatu, v posledních letech se nejvíce finančních prostředků investovalo do oblasti nakládání s odpadními vodami. Tento trend potvrdila i data ČSÚ za rok 2012.

Mirka Valterová Tůmová, oddělení statistiky životního prostředí

Výdaje na ochranu životního prostředí činily za rok 2012 celkem 82,1 mld. Kč. Na rozdíl od roku 2011, kdy dosáhly výše 83,8 mld. Kč, došlo k jejich mírnému poklesu.

Neinvestiční náklady, tj. běžné nebo také provozní výdaje, které zahrnují např. mzdové náklady, platby za spotřebu materiálu a energií, za opravy a udržování atd., tvořily opět větší část z celkových výdajů na ochranu životního prostředí. V roce 2012 ale došlo oproti předchozímu roku k jejich mírnému poklesu na 56,5 mld. Kč.

Investice na ochranu životního prostředí naopak vykazovaly mírný nárůst. Z 24,8 mld. Kč v roce 2011 se vyšplhaly v roce 2012 na 25,6 mld. Kč. Investovalo se hlavně do výstavby městských čistíren odpadních vod a do kanalizačních sítí se zajištěným napojením

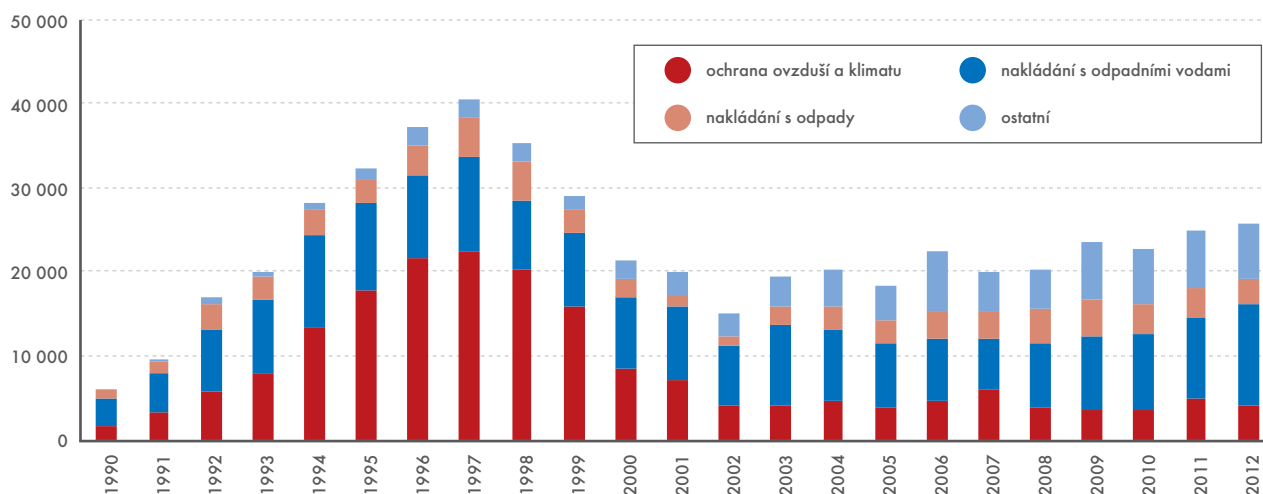

V roce 2012 se investovalo hlavně do výstavby městských čistíren odpadních vod a kanalizace.

a čistírny. Peníze šly také na pořízení monitorovacích zařízení ke sledování čistoty vody, tankerů a nádrží pro přepravu a skladování odpadních vod. Téměř 40 % z položky ostatní investice na ochranu životního prostředí šlo na ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod.

Za posledních pět let bylo v České republice investováno do ochrany životního prostředí téměř 117 mld. Kč, z toho největší část do nakládání s odpadními vodami (40 %). Největší část investic byla realizována v krajích Moravskoslezském a Středočeském. Nejméně se investovalo za toto období

Investice na ochranu životního prostředí v období 1990–2012 v mil. Kčs/Kč (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

VÝKAZNICKÁ POVINNOST

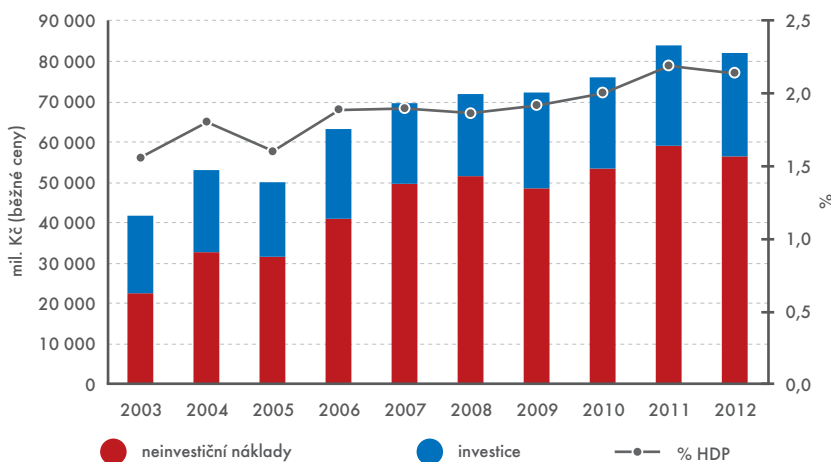
Výdaje na ochranu životního prostředí patří k jedné z priorit environmentálního účetnictví, které souvisí se strategií udržitelného rozvoje.

Cílem Českého statistického úřadu je proto pokračovat ve zjišťování a zpřesňování všech ukazatelů.

Výdaje na ochranu životního prostředí zjišťuje Český statistický úřad pomocí výkazu ŽP 1-01.

Po ustálení výkaznické povinnosti v roce 2006 vykazovaly výdaje na ochranu životního prostředí mírně rostoucí trend.

Výdaje na ochranu životního prostředí a jejich podíl na HDP

Zdroj: ČSÚ

do ochrany životního prostředí v kraji Karlovarském, Vysočina a Olomouckém. Nicméně v přepočtu na jednoho obyvatele kraje je situace odlišná (max. kraj Plzeňský, Liberecký, min. kraj Olomoucký a Hl. město Praha).

Důležitým ukazatelem pro porovnání jednotlivých zemí v rámci Evropské unie pro měření dopadů opatření hospodářské politiky je také podíl výdajů na ochranu životního prostředí na HDP. Tento ukazatel se v ČR pohybuje v rozpětí 1,6 až 2,2 %. Mezinárodní srovnání je často konstruováno odděleně pro jednotlivé sektory, a to pro vládní sektor, podnikový sektor

(průmysl) a specializované producenty služeb na ochranu životního prostředí (NACE 37, 38, 39), nebývá proto příliš aktuální a odhady hodnoty členských

v České republice vzhledem k EU27 nižší pro vládní sektor (ČR 0,51, EU27 0,66) a specializované producenty (ČR 0,76, EU27 1,19), ale v podnikovém

Za posledních pět let bylo v České republice investováno do ochrany životního prostředí téměř 117 mld. Kč, z toho největší část do nakládání s odpadními vodami (40 %).

zemí Evropské unie jsou mnohdy založeny na rozdílných časových podkladech. V roce 2011 byly výdaje na ochranu životního prostředí v porovnání k hrubému domácímu produktu

sektoru Česká republika EU27 překonává (ČR 0,86, EU27 0,41).

Více informací o investicích do ochrany životního prostředí najdete na <http://bit.ly/172RQI6>.

Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v letech 2007–2012 (v tis. Kč, běžné ceny)

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika	19 899 541	20 327 243	23 491 144	22 646 763	24 814 074	25 617 059
Hl. m. Praha	1 758 809	1 710 733	1 704 359	2 724 773	1 977 973	1 825 602
Středočeský	3 302 306	3 409 826	2 477 494	2 823 360	2 501 839	3 582 086
Jihočeský	776 194	899 826	1 907 378	1 533 161	1 481 900	1 221 620
Plzeňský	1 909 050	1 884 796	3 114 741	1 140 389	1 530 492	1 283 920
Karlovarský	400 674	624 865	348 527	427 762	684 349	502 845
Ústecký	2 278 034	1 539 392	1 517 016	2 135 577	2 493 423	2 204 251
Liberecký	731 039	979 935	1 676 914	918 018	1 509 410	1 304 089
Královéhradecký	833 466	1 325 938	1 048 385	768 413	1 085 587	1 483 382
Pardubický	676 114	836 830	1 083 595	1 155 049	1 178 753	1 522 025
Vysočina	1 032 037	854 310	593 913	777 614	1 289 173	1 355 215
Jihomoravský	1 362 428	2 390 595	3 289 206	3 122 824	1 871 955	3 027 281
Olomoucký	977 646	707 414	642 938	879 972	909 154	1 548 870
Zlínský	1 019 411	756 013	1 388 101	1 391 614	1 301 027	1 180 759
Moravskoslezský	2 842 333	2 406 770	2 698 577	2 848 237	4 999 039	3 575 114

Zdroj: ČSÚ

Československo, Česká a Slovenská federativní republika

Vydavatel: nakladatelství Futura

Autor publikace, Jaroslav Češka, zpracoval první díl „Přehledu oficiální statistiky v letech 1980–1992“, tj. posledního období československé federace. Přispěl tak k objektivnějšímu hodnocení dlouhodobého vývoje obou zemí.

Statistický přehled obsahuje vybrané oficiální statistické údaje a ukazatele, které charakterizují stav a vývoj v demografické, hospodářské, sociální a kulturní oblasti, na úseku životního prostředí, území a podnebí České a Slovenské federativní republiky v období od roku 1980 do konce roku 1992, kdy došlo k ukončení existence Federace.

Přehled je určen jak odborným skupinám uživatelů, tak i širokému okruhu dalších zájemců. Statistická data jsou uváděna převážně ve formě

ročních časových řad nejdůležitějších údajů a ukazatelů, a to odděleně za Československo – Českou a Slovenskou federativní republiku (ČSFR), Českou republiku (ČR) a Slovenskou republiku (SR). Časové řady navazují v řadě případů na shodné údaje a ukazatele, které byly publikovány v jednotlivých statistických ročenkách. Na rozdíl od nich obsahuje tento přehled nové, dříve oficiální statistickou službou nepublikované údaje a ukazatele, sestavy a třídění. Zveřejňuje přehled údajů za Českou republiku a Slovenskou republiku, které se vztahovaly k období 1980–1992 a byly sestaveny a publikovány národními statistickými úřady až po osamostatnění obou republik v letech 1993–1994.

Soubory statistických údajů a ukazatelů tak odrážejí významné společno-

čensko-hospodářské změny, které se v Československu uskutečnily na začátku 90. let. Ty totiž značně ovlivnily i činnost československé statistické služby, systém statistických zjišťování a publikování oficiálních statistik. ■

Obyvatelstvo, domy, byty a domácnosti podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 Česká republika

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace obsahuje tabulky s definičivními výsledky SLDB 2011, které se uskutečnilo na celém území České republiky. Údaje byly zjišťovány podle stavu k rozhodnému okamžiku, kterým byla půlnoc z 25. na 26. března 2011. V elektronické podobě jsou zveřejněny na www.scitani.cz. ■

Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2012

Vydavatel: Český statistický úřad

Analýza (<http://bit.ly/19muinq>) shrnuje základní demografické výsledky v ČR. V uplynulém roce se snížil počet rozvodů a potratů, přibýlo zemřelých, přistěhovalých i vystěhovalých. Počet sňatků a narozených dětí stagnoval. Počet obyvatel ČR dosáhl k 31. 12. 2012 celkem 10 516 125 osob. ■

Statistická ročenka trhu práce v ČR v roce 2012

Vydavatel: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Soubor dat vychází z regionálních statistik trhu práce v České republice v roce 2012. K dispozici jsou údaje za jednotlivé kraje i okresy a oblasti NUTS2. Zdrojem dat jsou jak měsíční, tak i čtvrtletní statistiky. Součástí publikace je shrnutí situace na trhu práce v loňském roce. ■

Statistika umí prokázat změnu krajiny

Jeho černobílé fotografie nás vracejí do černé minulosti oblasti severních Čech zdevastovaných těžbou hnědého uhlí. O to pak veseleji působí barevné snímky již zrekultivované půdy s rozsáhlými vodními plochami. „Pokud u nás budeme mít fantastickou krajinu s obrovskou zásobárnou vody, bude tato oblast nesmírně cenná,“ říká vědec Stanislav Štýs, který proslavil českou rekultivační školu.

Michal Novotný, šéfredaktor

Většina lidí je přesvědčena o tom, že povrchový důl je devastací krajiny. Proč si to podle vás myslí?

Protože, i pod vlivem názorů různých ekologických skupin, to tak vnímají. Nechápu, že šachta je pracovištěm, které má svůj řád, technologický rytmus a navíc putuje na mnoha kilometrovém prostoru krajinou. Nemají znalosti o tom, že když se šachta otevře, musejí se nadložní hmoty založit nejdříve na vnější výsypku a teprve pak – za dalších dvacet, třicet, čtyřicet i padesát let – až když se v díře vytvoří dostatečně velký prostor, se mohou ukládat na vnitřní výsypku. Neuvědomují si, že těžba jednoho lomu trvá i dvě stě let.

Celý život se věnujete rekultivacím. Využíváte při své práci statistická data?

Ano, jedině pomocí statistiky mohu prokázat, jak se krajina mění. Získal jsem například údaje ze všech katastrů oblasti Tušimice z roku 1845, takže přesně vím, jak byla která parcela využívána. A už nyní vám mohu prozradit, že v roce 2045 bude toto území vypadat úplně jinak. Původně bylo na tomto území 99 procent intenzivně využívané orné půdy a ani jedno procento lesů. Poslední stav projektu rekultivace území, který byl již ze 60 procent zrealizován, je 45 procent lesů a 20 procent vodních ploch.

Proč tak zásadní změna krajiny?

Je třeba připravit nejen vhodné životní prostředí z hlediska kvalitního

vzduchu, vody, zeleně, ale vybudovat i volnočasově cenné území, kde budou hřiště, sportoviště, cyklostezky nebo naučné stezky. Z tohoto hlediska je celý projekt rekultivací dlouhodobě koncipován.

Berete v potaz i demografický vývoj v této oblasti?

Samozřejmě. Tím, že zde došlo k výrazné urbanizaci, se zlikvidovaly desítky malých, původně zemědělských a později hornických, obcí.

Často slyším, že sice děláme krásnou rekultivaci, ale nikdy neuděláme tak krásnou krajinu, jakou byla dřív. To ale není pravda. Přece nebudeme zase vytvářet zemědělskou krajinu. Současnost a budoucnost krajiny není totéž.

Mezi mými knihami je plno futurologických titulů, abych si mohl udělat představu o tom, co budoucnost bude potřebovat.

To je vidět například na městě Most. Jaký byl v minulosti?

Most byl původně obchodním a později hornickým městem. Prakticky celé jeho okolí bylo vytěženo, šachty došly až k branám města. Pak za minulého režimu, bohužel, padlo rozhodnutí, že se toto krásné město, jehož okolí bylo úplně zdevastované, zbourá.

A jak se změnil charakter Mostecka po rekultivacích?

Rekultivační koncepce počítá s tím, že i v malých okolních lomech vznik-

nou vodní plochy. Příkladem je lom Benedikt, kde je dnes vodní plocha až s pohádkovým prostředím, anebo lom Matylda.

Co nevidět se zpřístupní lom Most, který už dnes je větší než Máchovo jezero. Na Velebudické výsypce za Mostem je špičkový hipodrom, na výsypkách byl vybudován autodrom. Území počínaje Miladou u Ústí nad Labem a konče lomem Libouš u Března bude plné rozlehlé vodní plochy obklopené zelení, s čistým ovzduším, což bude fantastickou příležitostí, jak využít toto prostředí volnočasově.

Česká rekultivační škola je známá i ve světě. V čem je jedinečná?

Dnes se už dá říci, že rekultivují nejen vyspělé státy, ale i ty méně vyspělé. Špičkově a dlouhodobě to například dělali v sousedním Německu, v oblasti severního Porýní, Vestfálska a Rainbraunu, kde probíhala povrchová těžba. Jelikož tam mají velmi dobré spráše, soustředili se především na kvalitní zemědělskou půdu a také na lesy.

My jsme se však už na počátku orientovali na přírodně sociální koncepci, tedy aby na „klasickou“ část rekultivací mohla navázat „resocializace“. V tom jsme téměř o půl století předběhli celý svět. Vzniknou tu jezera s největšími zásobárnami vody v České republice. Už se tu nebudou pěstovat jen jablka, ale i broskve a víno. Vždyť už za vlády Karla IV. působil v Mostě cech vinařů, kterých tu bylo tehdy přes dvě stovky.

Ing. Stanislav Štýs, DrSc.

Český lesní inženýr, externí vědecký pracovník, vysokoškolský učitel, držitel autorizace pro posuzování vlivů na životní prostředí, soudní znalec v oboru čistota ovzduší, aplikovaná ekologie a životní prostředí je mezinárodně uznávaným odborníkem na rekultivace. V roce 1954 dokončil studium lesnické fakulty ČVÚT Praha. Pracoval na Správě lesů v Dubí, na Krajské správě meliorací v Teplicích, působil jako vedoucí projekce rekultivací a nakonec jako vedoucí odboru revírní ekologie na Generálním ředitelství Severočeských dolů v Mostě. V současné době je jednatelem inženýrské organizace ECOCONSULT PONS. Spolupracuje s vědeckými pracovišti a vysokými školami, je autorem 330 publikací. V roce 1996 obdržel Cenu ministra životního prostředí.

Již od počátku 90. let spolupracuje s oddělením statistiky životního prostředí ČSÚ. V současnosti připravuje společnou publikaci „Proměny Severozápadu“.

Dnes se už dá říci, že rekultivují nejen vyspělé státy, ale i ty méně vyspělé.

Ekologické souvislosti byly vždycky podmínkou geografického vývoje každé oblasti.

No jistě, stěhování národů také nevzniklo tím, že by se lidem nelíbily oblasti, kde dosud působili. Vždy šlo o boje o vodu. Pokud u nás budeme mít fantastickou krajinu s obrovskou zásobárnou vody, bude tato oblast nesmírně cenná.

Dá se vůbec spočítat, jaký mají rekultivace dopad na životní prostředí?

Jsou dvě metody, jak je hodnotit. První metoda se počítá podle určitých druhů kultur. Z ekologického hlediska je nejhorší orná půda, která je intenzivně využívána. Na stobodové stupnici má hodnotu dvacet, smíšené lesy už mají 80 až 90 a vodní plocha ještě víc, protože obohacuje přírodu. Travní porosty jsou také velmi cenné. Chápu, že tato klasifikace je dokonalý kalkul, ale na druhé straně podle ní můžeme určit, jak je která krajina hodnotná. Pro představu ji začínám využívat při osvětě rekultivací.

A co ta druhá metoda?

Ta se zabývá ekosystémy. V rámci rekultivace totiž ovlivňujeme celý ekosystém, který má hodnotu podle toho, jak ho „nakrmíte“. V jedné své publikaci z roku 1981 jsem se zabýval tím, kolik kyslíku vyprodukuje průměrný strom ve srovnání s výrobou syntetického kyslíku, kdy kubík vycházel na pět korun. Došel jsem k tomu, že strom má z tohoto hlediska mnohamilionovou hodnotu. Obecně to ukazuje na nesmírné bohatství přírody jako základu životního prostoru. Kdyby nebyl vzduch, voda, zeleň, tak bychom tu ani nebyli. Snažím se obou metod využít k tomu, abych ukázal, jak se rekultivace dají zhodnotit. Chci prokázat, že se situace mění k lepšímu, přičemž období, kdy šachta je pracovištěm, musíme také respektovat. Když stavíte dům, tak to místo svým způsobem také devastujete. Jinak to prostě nejde.

O rekultivacích jste napsal už přes tři sta knih, přednášíte na univerzitách v tuzemsku i zahraničí, dokonce jste vystupoval i v Číně. Jak jste se tam dostal?

Díky vysoké úrovni naší rekultivace. Měl jsem u nás na starosti skupinu Číňanů, kteří po světě zkoumali, jak se provádějí rekultivace. A česká škola se jim zdála nejzajímavější. Pozvali mne, abych pro ně uspořádal rekvalifikační kurz. Nepoznal jsem nikdy pečlivější a vnímavější žáky.

Proměnu krajiny zachycujete i fotografickým objektivem. Na svých fotografiích ukazujete, jak vypadala krajina v době těžby a jak po rekultivaci. Snažíte se tak lidi přesvědčit, že se jedná o správný směr?

Ty dva různé obrázky jsou tak sdělné, že stačí jen krátký text. Nemusíte pak ani tolik přesvědčovat. Ale vždycky bude existovat fenomén „starých dobrých časů“, to zažívá každá generace v mládí, kdy je všechno krásné... Pravda, když to dáme dohromady, měla ta krajina v minulosti svou úroveň, ale z hlediska ekologického a společenského má rekultivovaná krajina mnohem větší kvalitu. To je vidět i na tom, kolik Němců zde v Mostě navštěvuje Barboru nebo Benedikt. ■

Vývoj ekonomiky: jen optický klam?

Když mezikvartální změna HDP za letošní 2. čtvrtletí byla poprvé po roce a půl se znaménkem plus, tučné titulky v novinách hlásily konec recese. Ale žádný seriózní rozbor by v té chvíli takto bezpodmínečný závěr nepotvrdil. Číslo bylo totiž dobré nikoli proto, že se ekonomika výrazně vzchopila, ale proto, že srovnávací základna byla velmi slabá.

Drahomíra Dubská, vedoucí oddělení svodných analýz

Na „netypických“ mezikvartálních změnách HDP ČR v letošním 1. i 2. čtvrtletí se v obou případech významně podepsal mimořádný faktor. V očekávání růstu cen tabákových výrobků (po úpravách daňových sazeb s účinností od letošního ledna) došlo loni v posledním čtvrtletí k růstu jejich zásob, kumulovaných ještě za „příznivých“ cen. Tento vliv pak působil v 1. čtvrtletí 2013 v mezikvartálním pohledu samozřejmě nepříznivě – porovnávalo se k vyšší základně. To přispělo značnou měrou k tomu, že mezikvartálním poklesem HDP (očistěným o vliv cen, sezónnosti a kalendářních variací) o 1,3 % letos v 1. čtvrtletí poslední dlouhá recese české ekonomiky zatím kulminovala. Hlubší mezikvartální propad HDP pocítila ČR jen v posledních třech měsících roku 2008 (–1,7 %). Tehdy na ni plnou silou a nenadále udeřila ztráta poptávky na zahraničních trzích. Primární příčinou byla však velká finanční krize vyspělého světa, nikoli očekávání daná u nás změnou daňových sazeb jako nyní.

HDP mezikvartálně v plusu

Naopak ve 2. čtvrtletí 2013 se ekonomická výkonnost země proti předchozím třem měsícům zlepšila, když HDP stoupl o 0,6 %. Pokles v položce Daně z produktů, který v 1. čtvrtletí činil proti předchozímu období více než 8 %, se přehloupl do růstu o 4 % – „daňový efekt“ tedy opět zapůsobil. Ve velmi mírném plusu (+0,2 %) se ocitla i vytvořená hrubá přidaná hodnota – z deseti odvětví, resp. jejich agregací

vykazovaných v národních účtech, jich však sedm zůstalo v mezikvartálních poklesech. Na zlepšení celkové výkonnosti tak participoval hlavně vysoký nárůst hrubé přidané hodnoty ve finančním sektoru (+6,2 % mezikvartálně), což je opravdu málo pro závěr, že ekonomika vybědla z recese.

Nepřesvědčivá struktura

Ještě méně průkaznější, co se týká konce recese české ekonomiky, je pohled na strukturu výdajů HDP za 2. čtvrtletí 2013. V letošních prvních

CO JE RECESE?

Obecně je recese chápána jako období poklesu ekonomické aktivity. Za tzv. technickou recesi je považován mezičtvrtletní pokles sezónně očistěného reálného čtvrtletního hrubého domácího produktu (HDP) v alespoň dvou po sobě následujících čtvrtletích.

třech měsících, bez ohledu na trisítní celkové číslo o HDP, působily zpočátku jako „první vlaštovky“ oživení kladné hodnoty u velkých výdajových složek, tj. konečné spotřeby a investic (stav zásob se výrazně snížil, v mírném útlumu zahraniční poptávky nerostl v 1. čtvrtletí 2013 ani zahraniční obchod). Ve 2. čtvrtletí však spotřeba i investice jako největší výdajové položky (v české ekonomice tvoří dlouhodobě zhruba 95 % výdajů na HDP) bohužel opět mezikvartálně poklesly (do plusu se ale znovu vyhoupl zahra-

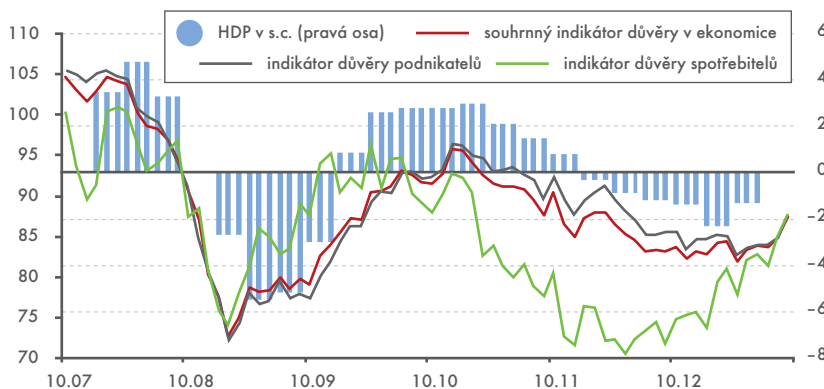
niční obchod a tvorba zásob se zlepšila). Vývoj struktury HDP ve 2. čtvrtletí tak konec recese opět nepotvrzuje.

Opustíme však zapeklitou interpretaci vývoje české ekonomiky v posledních dvou čtvrtletích a problém se srovnávacími základnami částečně eliminujeme pohledem na celé pololetí v meziročním srovnání.

Nižší tvorba kapitálu

HDP se za pololetí snížil proti stejnému období 2012 o 1,9 % (propočty v předchozím i v dalším textu vycházejí z dat národních účtů k 3. září 2013). Jeho pokles se tak prohloubil (po –0,8 % meziročně v pololetí 2012 a přírůstku +2,5 % v pololetí 2011). Příčinou byl hlavně výrazný propad tvorby hrubého kapitálu, a to jak investic, tak i stavu zásob. Tvorba hrubého kapitálu totiž poklesla proti pololetí 2012 o 11,1 %, samotné investice o 5,2 %. Nepříjemná byla zejména okolnost, že v obou případech meziroční pokles z 1. čtvrtletí 2013 (–9,5 %, resp. –4,1 %) v dalších třech měsících akceleroval (–12,6 %, resp. –6,2 %). Silně zredukovaný investiční potenciál české ekonomiky (tvorba hrubého fixního kapitálu byla už osm čtvrtletí po sobě v meziročních poklesech) je rizikem pro naděje brzkého budoucího růstu taženého investicemi. Česká republika se tak postavila na stranu „jižního křídla“ zemí Evropské unie. Ještě delší časovou řadu soustavných meziročních poklesů investic zaznamenalo v Evropě už jen Španělsko, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Portugalsko a Slovinsko.

HDP a indikátory důvěry podle konjunkturálních průzkumů ČSÚ

Pozn.: Sezónně očištěné indikátory důvěry, bazické indexy k průměru roku 2005; výdaje na hrubý domácí produkt, stálé ceny, meziroční změny v %, sezónně očištěno.

Zdroj: ČSÚ

Stagnace dynamiky úvěrů

Ani sentiment firemní sféry zatím neukazuje přesvědčivý obrat, který by se odrazil ve větším růstu úvěrů. Podniky mají nižší potřebu provozního financování a jsou opatrné, i pokud jde o investování. Také lidé se zadlužováním „brzdí“. Dynamika úvěrů domácnostem plynule klesá. Přírůstky zaznamenávají jen úvěry na bydlení, stavy bankovních úvěrů na spotřebu však klesají. Je ale možné, že dochází ke kompenzaci půjčkami od nebankovních institucí, které se už 2. čtvrtletí za sebou meziročně zvýšily.

Podle pololetních dat stouply stavy úvěrů firmám a domácnostem dohromady o 2,3 %, což byl druhý nejnižší meziroční přírůstek od září 2010.

Nadějný obrat ve spotřebě...

Pololetní údaje v meziročním vyjádření vzbudily naopak naděje na obrat u výdajů na konečnou spotřebu. Proti stejnému období 2012 stouply o 0,3 %. V 1. čtvrtletí svědčila data ještě spíš o stagnaci (–0,1 %), ale ve 2. čtvrtletí již výdaje domácností i vládního sektoru stouply v úhrnu meziročně o 0,8 %. Na pozitivním pololetním výsledku však participoval jen vládní sektor (+1,3 % meziročně), protože výdaje domácností zůstaly v minusu (–0,1 %).

I zde je však patrné zlepšení, neboť v samotném 2. čtvrtletí 2013 vydaly domácnosti na spotřebu v reálném vyjádření o 0,5 % více než ve stejném období 2012, a to poprvé po pěti kvar-

tálech meziročních poklesů (ještě v prvních třech měsících se spotřeba domácností poměrně výrazně meziročně snížila, o 0,7 %). Lze to zčásti vysvětlit i tím, že celková zaměstnanost v ekonomice ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně výrazně stoupla (+1,3 %), nejvíce od posledního čtvrtletí 2006. Příznivý dopad, který má zřejmě na výdaje domácností vyšší celkový objem vyplácených mezd v ekonomice, je však do jisté míry omezován skutečností, že lidé využívají v daleko větší míře než v předchozích letech práci na částečné úvazky. Ale i tak pravděpodobně mzdy z těchto úvazků významněji posilují finanční zdroje domácností (např. návratem z rodičovské dovolené do práce nebo pokračováním pracovní aktivity řady lidí v důchodovém věku).

... a návrat zahraničního obchodu k růstu

Dobrá kondice německé ekonomiky (ve 2. čtvrtletí 2013 stoupla meziročně o 0,5 %, zatímco HDP v EU jen stagnoval a ekonomika eurozóny klesla o 0,5 %) jistě pomohla i opětovnému návratu ke zvýšení exportu z České republiky. Poměrně značný propad z 1. čtvrtletí (především u vývozu zboží) však způsobil, že podle pololetních dat zůstala hodnota exportu z ČR v reálném vyjádření o 0,6 % pod úroveň stejného období roku 2012. Pokles dovozu za letošní 1. pololetí však byl výraznější (–1,3 %) než v případě exportu, což ovlivnilo pozitivně přebytek zahraničního obchodu.

Co ukazují nejnovější data

Podle dílčích informací z letních měsíců lze předpokládat další zlepšení zahraniční poptávky. Např. pokles nově registrovaných vozů v EU významně zpomalil a pro rok 2014 je už odhadována stagnace či růst prodeje (společnost PricewaterhouseCoopers pokládá v dalších letech za největšího tahouna trhu aut Čínu s téměř 28 mil. prodaných vozů v roce 2019 proti necelým 15 mil. v Evropě).

S pozitivním efektem je zřejmě možné počítat také u částek vložených zahraničními investory do výroby aut, plastikářského a gumárenského průmyslu v ČR v 1. pololetí 2013 (10,8 mld. Kč), čímž vzniklo 2 690 nových pracovních míst (třetí nejatraktivnější sférou pro ně v tomto období byly biotechnologie a medicínská technika s proinvestovanými 1,7 mld. Kč a 704 novými pracovními místy).

Po snížení rozpočtového deficitu již zřejmě nelze očekávat další redukcí výdajů vládního sektoru s nepříznivým dopadem na růst ekonomiky. Od července do září 2013 také velmi rychle narůstala podle konjunkturálních průzkumů ČSÚ důvěra spotřebitelů na nejvyšší hodnotu od března 2011. Nálada podnikatelů se také zlepšovala (nejzřetelněji v průmyslu, kde byla nejlepší od loňského května). Co se tržeb ve službách týká, zatím posledně známý červencový údaj – meziroční stagnace – byl sice lepší než pokles za celé 1. pololetí, ale jejich kolísavost se střídáním růstů a poklesů v jednotlivých měsících v posledním půldruhém roce zatím jasný trend neukázala.

Závěrem

Z výše uvedeného lze opatrně usoudit, že česká ekonomika může startovat trajektorii meziročních zlepšení. Například i proto, že přepočtení HDP do reálných podmínek vylepší příznivou dynamiku cenové hladiny z letních měsíců. Ale možná také proto, že HDP vytvořený v loňském 3. čtvrtletí byl v reálném vyjádření nejslabší ze všech třetích čtvrtletí od roku 2008. A jsme opět u „kouzla“ srovnávacích základů.

Více na <http://bit.ly/1cqSciU>. ■

Registrované partnerství je častější u mužů

V roce 2011 se ve Sčítání lidu, domů a bytů poprvé v historii sčítání objevil dotaz na registrovaná partnerství. Nejčastěji se tato partnerství vyskytovala mezi muži ve věku 30–39 let.

Iva Kohoutová, oddělení svodných analýz

Otázky na soužití osob stejného pohlaví jsou v naší společnosti stále citlivým tématem. Proto ve sčítání s největší pravděpodobností nebyly zachyceny všechny takové svazky. Dostupné jsou tedy údaje pouze o osobách, které byly ochotny soužití s partnerem nebo partnerkou stejného pohlaví do sčítacího formuláře uvést.

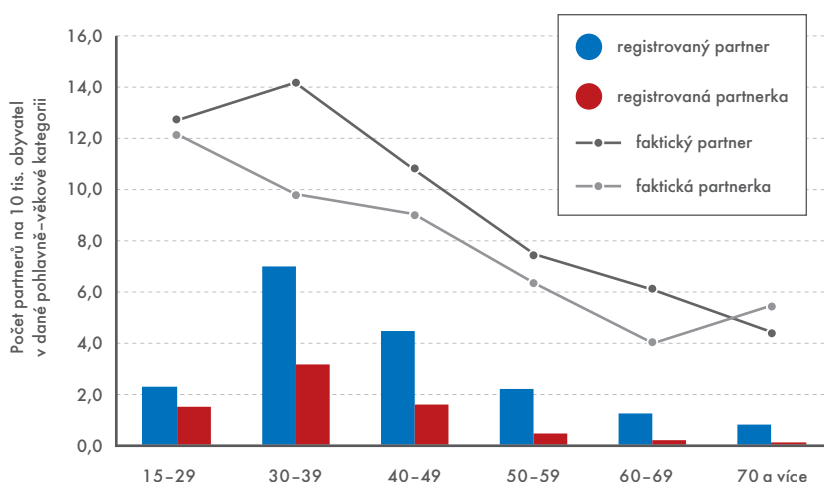
Ze sčítání vyplynulo, že minimálně jednou uzavřelo registrované partnerství 2 243 osob. Rodiny tvořené registrovanými partnery pak představovaly 0,02 % z celkového počtu domácností tvořených jednou rodinou. Další 8 112 osob (0,15 % domácností) uvedlo, že s osobou stejného pohlaví žijí jako druh nebo družka a takový vztah označují demografově jako faktické partnerství. Toto číslo však bude s největší pravděpodobností podhodnoceno. Registrovaná partnerství se pak častěji vyskytují v krajích s vyšším podílem obyvatel žijících ve městech.

Rozdíly v genderu a věku

V registrovaném nebo faktickém partnerství žili častěji muži než ženy. Výjimku u faktických partnerství tvořila pouze nejstarší věková kategorie 70 let a více, rozdíl však nebyl výrazný. Zatímco téměř tři čtvrtiny registrovaných partnerství (70 %) uzavřeli muži, u nesezdaných partnerství nebyly genderové rozdíly tak výrazné. Muži tvořili jen 54 % těchto svazků.

Nejčastěji se registrovaní partneři vyskytovali mezi lidmi ve věku 30–39 let. Na 10 tis. mužů v dané věkové kategorii připadalo sedm osob, které uvedly, že jejich registrované

Osoby v trvajícím registrovaném partnerství a faktickém partnerství podle věku v roce 2011

Zdroj: ČSÚ

partnerství trvá. U žen to pak ve stejné věkové kategorii bylo 3,2 partnerek na 10 tis. žen. Z celkového počtu mužů žijících v registrovaném partnerství jich v této věkové kategorii bylo 43,4 % (ženy 46,8 %).

U faktických partnerství se maximální výskyt u mužů soustředil do stejné věkové kategorie jako u registrovaných partnerství – 30–39 let, u žen do mladší kategorie – 15–29 let. Na tyto věkové kategorie pak připadalo 29,0 % mužů a 31,4 % žen v nesezdaných svazcích.

Vzdělanostní struktura

Výskyt registrovaných partnerství (součet trvajících a zaniklých rozhodnutím soudu, nebo úmrtím partnera) se lišil i podle nejvyššího dosaženého vzdělání partnerů. S rostoucím vzdě-

láním se zvyšovalo zastoupení registrovaných partnerů.

U vysokoškolsky vzdělaných lidí (včetně vyšších odborných škol) pak na 10 tis. obyvatel v dané vzdělanostní a genderové kategorii připadalo necelých šest registrovaných partnerů a dvě registrované partnerky. Naproti tomu u osob se základním vzděláním (včetně nedokončeného a bez vzdělání) to bylo pouze 2,5 registrovaných partnerů, resp. 1,1 partnerek. U mužů tedy byly rozdíly mezi jednotlivými vzdělanostními kategoriemi výraznější.

Z mužů a žen, kteří uvedli, že jejich registrované partnerství stále trvá, představovali vysokoškoláci 22,8 %, což je více, než v celkové populaci (13,8 %). Obdobná je situace i u partnerů opačného pohlaví vstupujících do manželství. Dalo by se tedy obecně

řící, že vysokoškolsky vzdělaní lidé svůj vztah častěji institucionalizují. Nejvíce registrovaných partnerů však mělo středoškolské vzdělání s maturitou (33,7 %). Tento fakt je dán vysokým zastoupením této vzdělanostní kategorie v celkové populaci. Nejméně pak je mezi registrovanými partnery osob se základním vzděláním (9,2 %).

deklarující nesezdané partnerství se pak výrazněji neliší od vzdělanostní struktury celkové populace.

Závislé děti v rodině

Naprostá většina osob v registrovaných a faktických partnerstvích žila v domácnosti bez závislých dětí

partnerství. U žen pak legitimita svazku skoro nehrála roli.

Národnost a náboženství

Naprostá většina registrovaných (91,6 %) i faktických partnerů (89,6 %), kteří národnost ve sčítacím formuláři uvedli, se přihlásila k jedné z národností České republiky: buď české, nebo moravské, případně slezské anebo jejich kombinaci. Právo na nevyplnění údaje o národnosti využilo 18,7 % registrovaných a 24 % faktických partnerů.

Většina osob pak uvedla, že jsou bez náboženské víry nebo se označila za ateisty (51 % u registrovaných a 39,1 % u faktických partnerů), či svou náboženskou víru neuvedla (28,2 %, resp. 42,1 %). Více než 12 % registrovaných a 9,6 % faktických partnerů vyplnilo, že jsou věřící, avšak nehlásí se k žádné církvi. K některé z křesťanských církví se přihlásilo 7,8 %, resp. 8,1 % partnerů. ■

Z mužů a žen, kteří uvedli, že jejich registrované partnerství stále trvá, představovali vysokoškoláci 22,8 %, což je více, než v celkové populaci (13,8 %).

U osob, které deklarovaly nesezdané partnerství, jsou nejčastěji zastoupeni středoškolsky vzdělaní bez maturity (32,7 %) a naopak nejméně vysokoškoláci (15,4 %). Oproti registrovaným partnerstvím je faktických partnerů se základním vzděláním výrazně více (20,3 %). Vzdělanostní struktura osob

(pozn. red.: závislé dítě je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, která má k osobě v čele domácnosti vztah „syn/dcera“, je ekonomicky neaktivní a je ve věku 0–25 let). Muži ve faktických partnerstvích sdíleli domácnost se závislým dítětem častěji než ti, co žili v registrovaných

Právě vyšlo

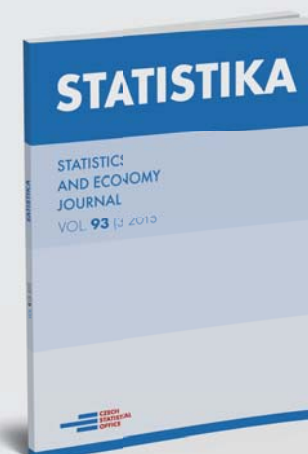
STATISTIKA

Statistics and Economy Journal

č. 3

Obsah č. 3 / 2013:

Analyses: Jiří Kamenický (ČSÚ): Security of the Population in the Czech Republic from the Aspect of Crime and Penitentiary System / **Jiří Mihola, Petr Wawrosz (VŠFS):** Development Intensity of four Prominent Economies / **Tomáš Želinský, Štefan Kováč (SVK):** Determinants of the Slovak Enterprises Profitability: Quantile Regression Approach / **Marcin Salamaga (PL):** An Application of the Harmonic Oscillator Model to Verify Dunning's Theory of the Economic Growth / **Gerd Zika, Robert Helmrich, Marc Ingo Wolter, Tobias Maier (DE):** Future Skilled-Labour Markets in Germany: from Model-Based Calculations to Scenarios / **Miriam Wolters, Sven Schmiedel (DE):** Doctoral Students in Germany 2010: how Many Are there and what They Study / **Information: Igor Kuzma (SLO):** Geostatistics Portal - an Integrated System for the Dissemination of Geo-Statistical Data

Komu se přidalo a komu zase ubralo

Zatímco růst mezd se zpomaluje, nůžky mezi vysokými a nízkými výdělky se rozevírají. Čtyři z pěti zaměstnanců pobírali letos na jaře mzdy mezi 10 a 40 tis. Kč hrubého.

Dalibor Holý, ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí

Statistické výsledky za několik posledních čtvrtletí je potřeba číst obezřetně. Například prudký nárůst průměrné mzdy v loňském 4. čtvrtletí a naopak její pokles na počátku letošního roku byly ovlivněny legislativními změnami. Kvůli očekávanému zvýšení daňové sazby u nejvíce vydělávajících od roku 2013 vyplatily některé podniky mimořádné odměny svým manažerům již v předstihu, ve 4. čtvrtletí 2012. Běžné srovnávání se stejným obdobím předchozího roku zde proto selhává a neukazuje skutečný trend.

Po nominálních nárůstech průměrné mzdy kolísajících okolo 2,5 % se za poslední rok dočkáme hodnot, které jsou stále hlouběji pod dvěma procenty. Průměr za dvě problematická období (4. čtvrtletí 2012 a 1. čtvrtletí 2013) činil 1,7 %. Aktuální číslo za 2. čtvrtletí 2013 bylo jen 1,2 %. Mzdový vývoj tedy naznačuje pokles tempa.

Poněkud příznivější zprávou je vývoj spotřebitelských cen, který v předchozích obdobích devastoval nominální mzdové nárůsty. Proto také docházelo k výrazným propadům kupní síly výdělků. Pokles inflace až na 1,5 % tak částečně vyvažoval nižší tempo nominálního růstu. Přesto průměrná mzda ve 2. čtvrtletí 2013 reálně poklesla o 0,3 %.

Kmenových zaměstnanců je méně

ČSÚ spočítal, že evidenční počet zaměstnanců (na přepočtené počty) se ve 2. čtvrtletí 2013 ke stejnému období předchozího roku opět snížil (o 1,2 %). V souhrnu přišla česká ekonomika za poslední rok o 44 tis. obsazených pracovních míst. Meziročně se navíc dále snížil vliv přesčasové práce. Zaměstnavatelé čím dál méně poptávají práci kmenových zaměstnanců.

V období po vrcholu ekonomické krize, v roce 2009, došlo k odlišnému vývoji v různých hospodářských odvětvích.

Ve zpracovatelském průmyslu, který je největším odvětvím české ekonomiky, se meziročně prohloubil pokles počtu zaměstnanců o 1,4 %. Po hlubokých poklesech v letech 2009 a 2010 a optimističtějším roce 2011 opět toto odvětví zažívá snižování zaměstnanosti. Na druhou stranu zde alespoň došlo k rychlejšímu zvýšení průměrné mzdy (za čtyřleté období mzdy vzrostly nominálně o 15 %).

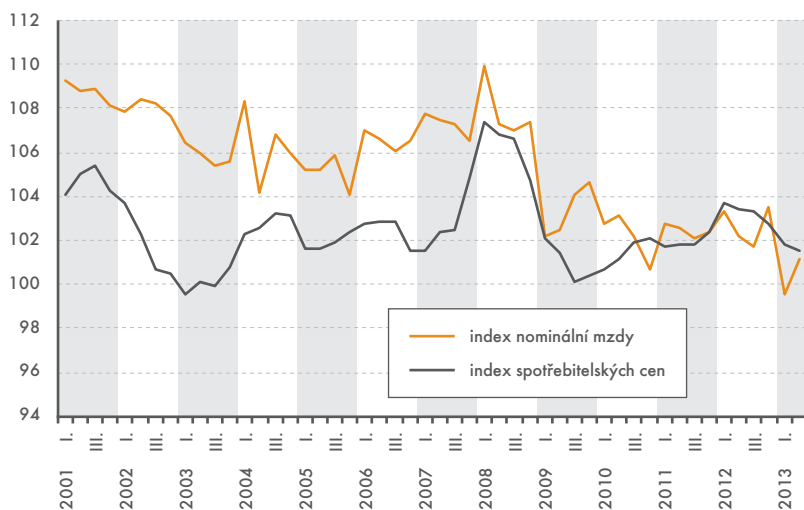
Naproti tomu ve stavebnictví meziročně ubylo 6,9 % zaměstnanců a za čtyři roky činil pokles dokonce 16,9 %. Mzdy rostou ve stavebnictví velmi podprůměrně. Nominálně se zvýšily jen o 2,5 %. Není divu, toto odvětví prochází dlouhodobým útlumem.

Podobná situace jako ve stavebnictví je i v dopravě a skladování. Za čtyři roky se počet zaměstnanců snížil o 7,3 % a průměrná mzda se zvýšila o pouhé jediné procento.

Ani situace ve veřejné správě nebyla zrovna ideální. Příčinou nebyla snižující se poptávka a tržní síly, ale rozhodnutí vlády: plat státních úředníků vzrostl za čtyřleté období nominálně jen o 2,1 % a počet zaměstnanců poklesl v souhrnu o 5,5 %. O poslední meziroční nárůst zaměstnanců ve státní správě se postaraly především veřejně prospěšné práce na krajích a v obcích.

Prekvapivě se rovněž vyvíjí zemědělství. Počet kmenových zaměstnanců se sice snižuje (za čtyři roky ubyl každý pátý), ale zato zde nejrychleji vzrostla mzda (o 16 %).

Vývoj nominálních a reálných mezd v letech 2001–2013

Zdroj: ČSÚ

Zato manažerům mzdy rostou

Strukturální pohled na mzdovou oblast lze také získat z výsledků Informačního systému o průměrném výdělků (ISPV) Ministerstva práce a sociálních věcí. Poslední dostupné údaje se týkají výdělků za 1. pololetí 2013. Ty však nejsou přímo srovnatelné s údaji uvedenými v Rychlé informaci ČSÚ z důvodů metodických rozdílů ve výpočtu výdělků (jde především o nezahrnutí zaměstnanců s absencí a částečnými úvazky).

Podle zaměstnaneckých kategorií vyjadřovaných hlavní třídou klasifikace CZ-ISCO jsou mzdy silně diferencovány a rozdíly se mezi nimi zvětšují. Kategorie jsou však početně různé, nelze příliš počítat s kvalifikovanými pracovníky v zemědělství a zaměstnanci v ozbrojených silách, kterých je v české ekonomice pouze několik desítek tisíc.

Na grafu je možné vidět, jaká jsou v jednotlivých zaměstnaneckých kategoriích mzdová rozpětí, oseknutá o krajních deset procent (tj. decily).

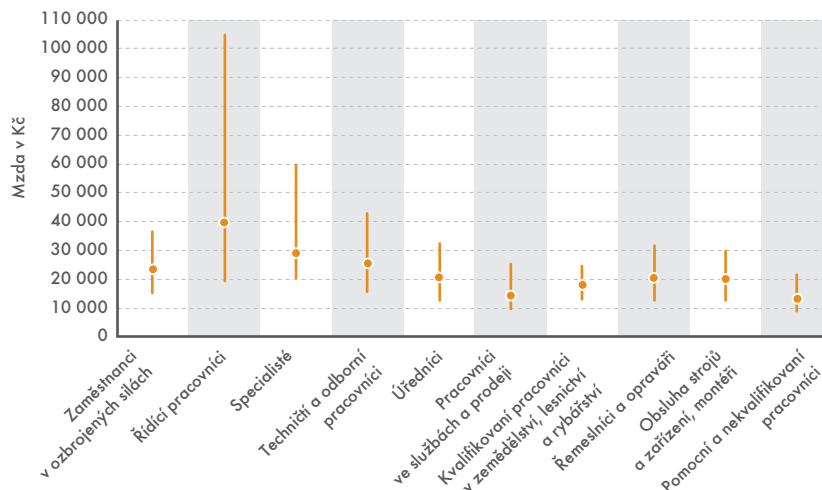
Dvě sféry, dva světy

Ve statistikách se často rozlišují dvě ekonomické sféry. Nepodnikatelská je ve svém hospodaření převážně zá-

MEDIÁN UKAZUJE BĚŽNOU MZDU

Do Rychlých informací ČSÚ o mzdách je od letošního roku zařazován také údaj o mzdovém mediánu. Vypočítává se z matematického modelu distribuce výdělků. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed rozdělení. Zobrazuje tak střední, tedy běžnou, mzdovou úroveň. Vzhledem ke stále se prohlubujícím rozdílům ve výdělcích je medián již o zhruba 4 tis. Kč nižší než aritmetický průměr (průměrná mzda). Ve 2. čtvrtletí 2013 činil 20 944 Kč. Mzdová úroveň žen (medián 18 836 Kč) byla podstatně nižší než u mužů (22 769 Kč). Variabilita mezd mužů je vyšší, 80 % mužů pobíralo mzdy mezi 10 761 Kč a 45 176 Kč, zatímco 80 % žen mělo výplaty mezi 9 463 Kč a 33 747 Kč.

Decilová rozpětí podle kategorií zaměstnání

Zdroj: MPSV

vislá na dotacích státního rozpočtu. Kromě úřadů veřejné správy, armády, policie a hasičů zahrnuje např. většinu škol, některé zdravotnické instituce, kulturní organizace a tzv. neziskovky. Z hlediska počtu zaměstnanců je podíl nepodnikatelské sféry v národním hospodářství stále menší – aktuálně je zhruba 18 %. Jedná se také o důsledek privatizací. Platy jsou v této sféře často určovány centrálně – zaměstnancům v zásadě rostou podle délky praxe. Vzhledem k vázanosti na státní rozpočet bývá vývoj průměrného platu plynulejší. Ve 2. čtvrtletí 2013 se po devíti předchozích propadech reálně zvýšil o 0,4 % meziročně.

Mzdy závislé na zaměstnavateli

Dominantní, podnikatelská sféra, je naproti tomu ve svém odměňování závislá na tržních vztazích. I když i v ní existuje kolektivní vyjednávání, mzdu zaměstnance v zásadě určuje zaměstnavatel. Vývoj průměrné mzdy je tu proto více nepravidelný. Ve 2. čtvrtletí

2013, po mnoha turbulencích, mzda reálně poklesla o 0,4 %.

Podobné je třídění na platovou a mzdovou sféru, které se používá v ISPV. Vychází však striktně ze způsobu odměňování. Střední úroveň výdělků je vyšší v platové (veřejné) sféře. Je to tím, že v podnicích je obecně nižší úroveň vzdělání, nejčastěji se jedná o vyučené zaměstnance. Vysoškolský diplom má jen 13 %. Naproti tomu v platové sféře je nejčastější maturita, vysokoškoláků je 31 %. V platové sféře totiž dominují odborné profese, v podnicích zase dělnické. Srovnávat mediánové výdělků je proto obtížné (porovnávají se odměny za značně odlišné druhy prací).

Na druhou stranu jsou v podnicích výdělků top-manažerů mnohem vyšší, než jsou platy vrcholných představitelů státu. Ukazuje se pak, že platová sféra (veřejný sektor) má výdělků sevřenější než mzdová. Výdělků v platové sféře byly pro 80 % zaměstnanců mezi 13 883 Kč a 36 321 Kč. V mzdové sféře pobíralo 10 % nejhůře placených méně než 11 454 Kč a desetina nejlépe placených nad 41 549 Kč.

Distribuce mezd v 1. pololetí 2013 podle sfér (v Kč)

	Platová sféra	Mzdová sféra
1. decil	13 883	11 454
medián	23 775	21 302
9. decil	36 321	41 549

Zdroj: MPSV

Obrat v rozvodech

Demografové z ČSÚ spočítali, že v 1. pololetí 2013 se zvýšil počet rozvedených manželství přibližně o jednu desetinu a míra rozvodovosti dosáhla téměř 49 %. Tato skutečnost zcela nekoresponduje s vývojem rozvodovosti v posledních dvou letech.

Terezie Štyglerová, vedoucí oddělení demografické statistiky, Eva Kačerová, odbor vnější komunikace

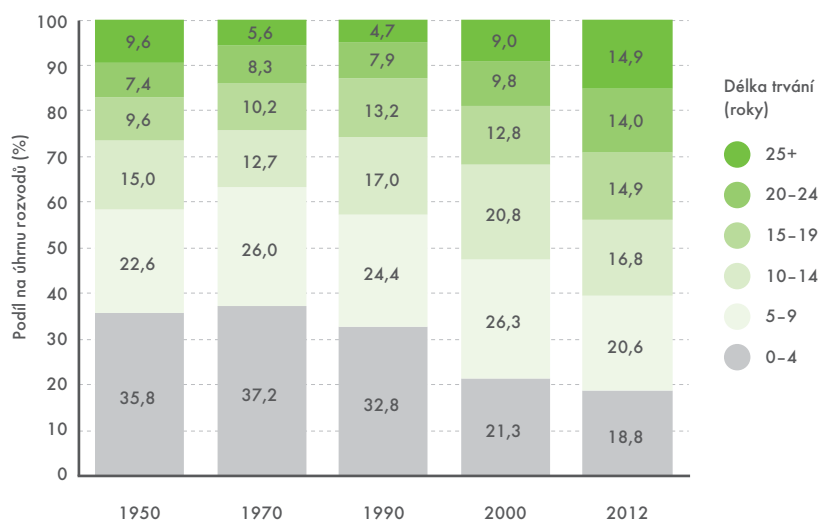
Intenzita rozvodovosti se v České republice, na rozdíl od většiny ostatních demografických procesů, neměnila výrazněji až po roce 1989. Následkem liberalizace rozvodové legislativy a větší tolerance společnosti k rozvodům jako řešení partnerských problémů se rozvodovost zvyšovala již v průběhu předchozích desetiletí. Nárůst postupně, obdobným tempem, pokračoval i v 90. letech 20. století a v prvních letech století nového. Přesto byl v roce 2012 počet rozvodů (26,4 tis.) dokonce nejnižší od roku 1999 (23,7 tis.), kdy rozvodovost v zemi výrazně ovlivnila novelizace zákona o rodině (k 1. 8. 1998). Ta totiž změnila podmínky pro ukončení manželství, zejména těch s nezletilými dětmi. A tak výsledky za rok 1999 byly dokonce srovnatelné s údajem za rok 1979. Od té doby se hodně změnilo.

V první polovině 50. let 20. století končila rozvodem desetina manžel-

V 90. letech 20. století a v prvních letech století nového rozvodovost dále rostla.

Složení rozvodů podle délky trvání manželství do jeho zániku rozvodem

Zdroj: ČSÚ

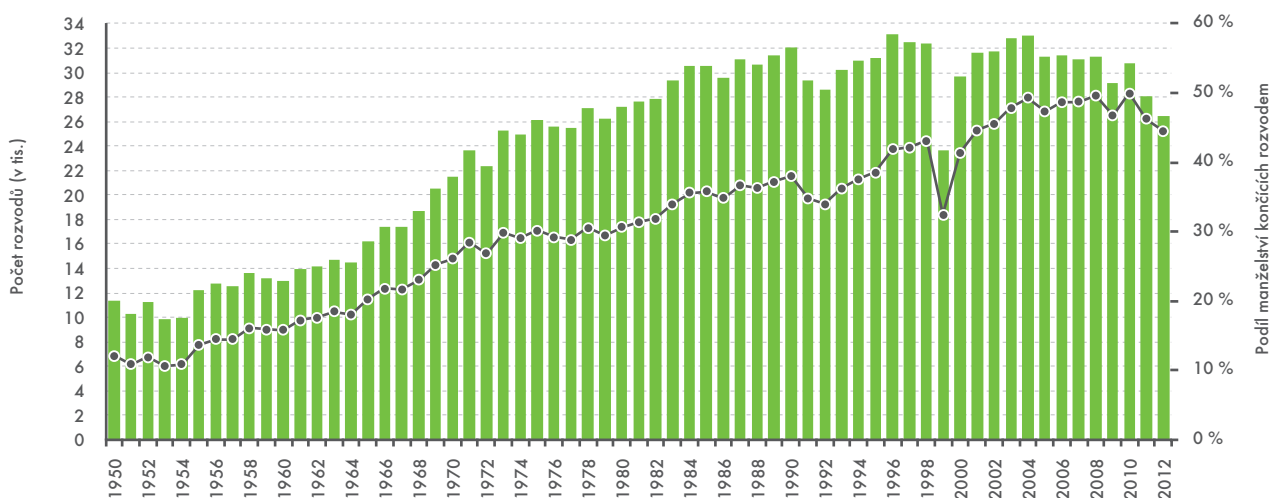
ství. Hranice 30 % byla poprvé překonána v roce 1975 a na hodnotu 50 % vystoupala míra rozvodovosti v roce 2010.

Historické maximum

V období 2005–2010 rozvodovost v celkovém trendu stagnovala na úrovni 47–50 %. Historické maximum, 50 % manželství končících rozvodem, bylo zaznamenáno v roce 2010. Nicméně do roku 2012 došlo k poklesu zpět na úroveň z počátku nového tisíciletí, přesněji na hladinu 44 %.

Za dlouhodobým nárůstem rozvodovosti stálo její zvýšení u déletrvajících manželství, tj. u takových, která v době rozvodu trvala deset a více let. Ale i tak zůstala míra rozvodovosti nejvyšší rela-

Počet rozvodů a podíl manželství končících rozvodem v období 1950–2012 (v %)

Zdroj: ČSÚ

tivně krátce od uzavření sňatku, v intervalu od dvou do pěti dokončených let trvání manželského svazku.

Jak číst statistiky

Ukazatelů rozvodovosti je celá řada, nejvíce vypovídajícím pro sledování vývoje v čase, popř. pro mezinárodní srovnání, pokud existují data, je úhrnná rozvodovost. Vyjadřuje úroveň rozvodovosti manželství, neboli jaký podíl původně uzavřených manželství se rozvede. Dává tedy do poměru rozvody ke sňatkům, ze kterých pocházejí.

Úhrnná rozvodovost se počítá jako součet tzv. redukováných měř rozvodovosti podle doby uplynulé od sňatku,

V hodnotě tohoto ukazatele, který poskytuje informaci o úrovni rozvodovosti manželství uzavřených v předchozích letech, se odráží i různé změny v legislativě. Nevypovídá však nic o tom, jaká bude úroveň rozvodovosti dvojic, které vstoupily do manželství v posledním roce.

Dalším demografickým ukazatelem je míra rozvodovosti manželství. Vztahuje počet rozvodů v daném kalendářním roce k počtu existujících manželství, který je v praxi nahrazován počtem vdaných žen k 1. červenci daného roku.

Pro orientaci se také používá ukazatel hrubá míra rozvodovosti. Jedná se o nejjednodušší ukazatel a udává

ustupuje, neboť často bývá mylně interpretován jako podíl manželství končících rozvodem. Na tuto otázku však vůbec neodpovídá. Ti, kteří v daném roce uzavřeli sňatek, se časem možná rozvedou. Naopak ti, kteří se rozvedli, vstupovali do manželství už v uplynulých letech.

V první polovině 50. let 20. století končila rozvodem desetina manželství. Hranice 30 % byla poprvé překonána v roce 1975 a na hodnotu 50 % vystoupala míra rozvodovosti v roce 2010.

kteří vztahují rozvody v určitém roce tříděné podle délky trvání manželství k výchozím sňatkovým generacím.

Tak například manželství, rozvedené v roce 2012 po dvou letech trvání, mohlo být uzavřeno buď v roce 2009, nebo v roce 2010. To znamená, že manželství rozvedená v roce 2012 po dvou letech trvání se vtaňují k polovině sňatků uzavřených v roce 2009 a 2010.

počet rozvodů v kalendářním roce na jeden tisíc obyvatel středního stavu, tj. k 1. červenci daného roku. Je ovlivněn nejen intenzitou rozvodovosti, ale i strukturou obyvatelstva podle věku a rodinného stavu.

Někdy se používá také index rozvodovosti, který dává do poměru počet rozvodů v daném roce k počtu uzavřených sňatků. Od něj se však postupně

ROZVODY V 1. POLOLETÍ 2013 V ČÍSLECH

- V 64 % návrh na rozvod podala žena.
- 56 % rozvedených manželů pečovalo o nezletilé děti, v šesti procentech těchto případů šlo o rodinu se třemi a více dětmi.
- Rozvody se dotkly celkem 12,3 tis. dětí.
- Nejvíce rozvodů bylo v pátém a šestém roce trvání manželství.
- Rozvodů manželství, které netrvalo ani pět let, bylo 18 %.
- Rozvedlo se sedm procent svazků trvajících 30 a více let.
- Pro 80 % mužů a 81 % žen to byl první rozvod, pro dvě procenta již nejméně třetí.
- Průměrný věk rozvedeného muže byl 43,3 roku, rozvedené ženy 40,4 roku.
- Jako příčina rozvratu byl u tří čtvrtin rozvodů uveden rozdíl povah, názorů a zájmů.

ŘÍJEN 2013

RYCHLÉ INFORMACE	
út 1	Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (srpen 2013)
st 2	
čt 3	
pá 4	Maloobchod (srpen 2013) Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (40. týden)
so 5	
ne 6	
po 7	Stavebnictví (srpen 2013) Průmysl (srpen 2013) Zahraníční obchod (srpen 2013)
út 8	
st 9	
čt 10	
pá 11	Indexy spotřebitelských cen – inflace (září 2013)
so 12	
ne 13	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (41. týden)
po 14	
út 15	Odhady sklizní (září 2013)
st 16	
čt 17	
pá 18	Indexy cen vývozu a dovozu (srpen 2013) Indexy cen výrobců (září 2013)
so 19	
ne 20	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (42. týden)
po 21	
út 22	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (říjen 2013)
st 23	
čt 24	
pá 25	Konjunkturální průzkum (říjen 2013)
so 26	
ne 27	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (43. týden)
po 28	
út 29	
st 30	Zemědělství (3. čtvrtletí 2013) Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (září 2013)
čt 31	

VYBRANÉ VÝSTUPY ČSÚ

Hlavní makroekonomické ukazatele
Hlavní makroekonomické ukazatele České republiky od roku 1993.
[e-verze](#)

Souhrnný zemědělský účet (2012)
Základní ukazatele ekonomické velikosti a výkonnosti odvětví zemědělské prvovýroby od roku 1998 do roku 2012 v běžných a stálých cenách, rok 2012 zachycuje předběžná data.
[e-verze](#)

Odhady sklizně – operativní zpráva (k 15. 9. 2013)
Odhady sklizně zemědělských plodin za ČR a jednotlivé kraje v ukazatelích: hektarový výnos (v t/ha) a celková sklizeň (propočten z odhadovaného hektarového výnosu a osevní plochy). Porovnání s předchozím rokem.
[e-verze](#)

Analýza výstavby nebytových budov v České republice (2012)
Informace o nově dokončených nebytových budovách v roce 2012.
[e-verze](#)

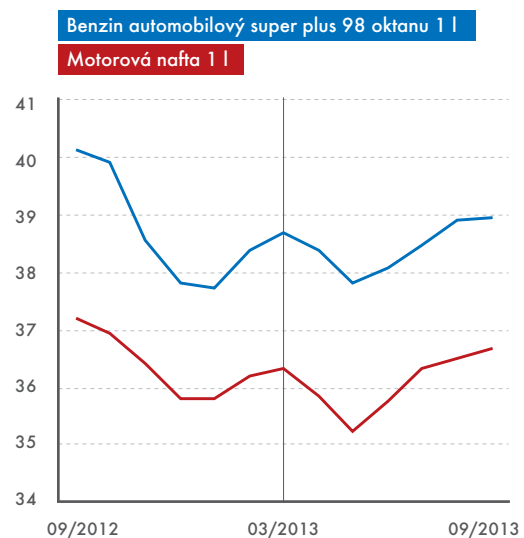
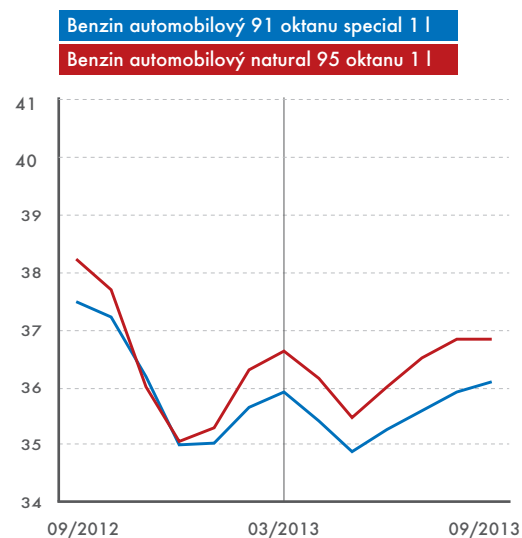
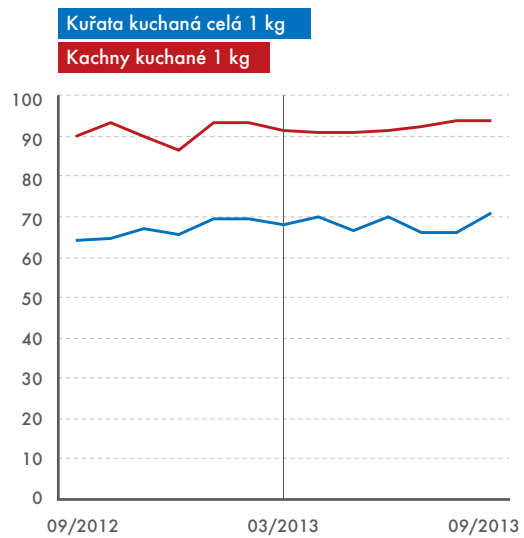
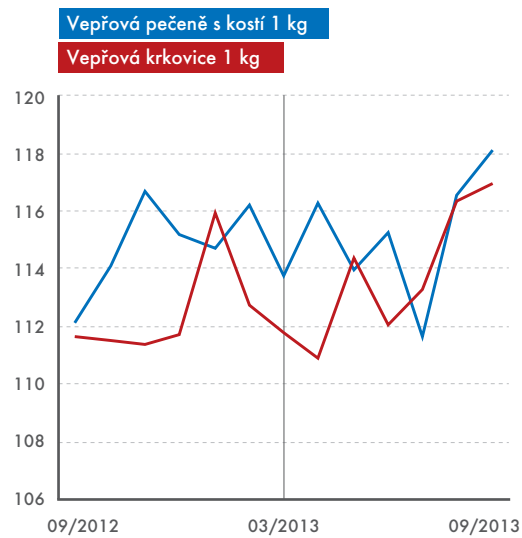
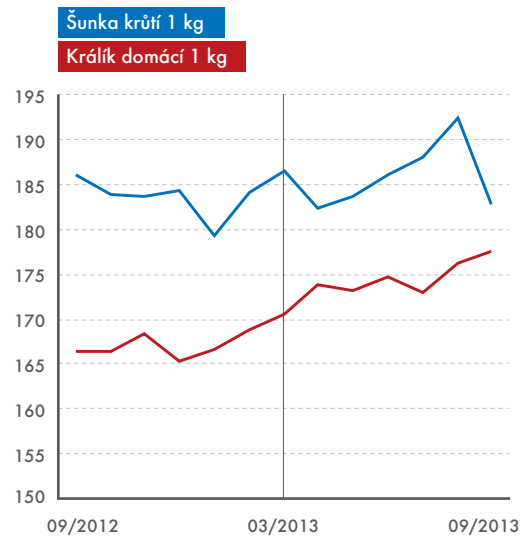
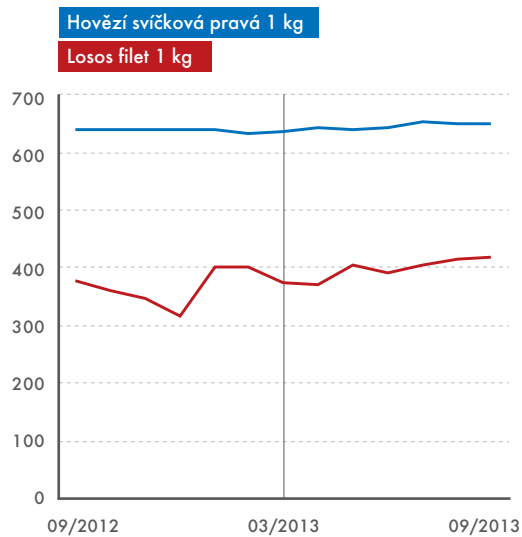
Demografická ročenka České republiky (2012)
Pramenné dílo s podrobnými výsledky přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva včetně zpracování příčin smrti podle podrobného seznamu MKN-10. Vychází v nepřetržité řadě od r. 1919.
[e-verze/tisk-verze](#)

Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (2012)
Ročenka vybraných demografických údajů za roky 2003–2012. Údaje jsou přepočteny na území aktuálních správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.
[e-verze](#)

Publikace je možné objednat (e-mail: objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 733) nebo zakoupit v prodejně publikací v ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10). Všechny tituly najdete na www.czso.cz.

Průměrné spotřebitelské ceny vybraného zboží

(v Kč, září 2012 až září 2013)

? Zajímalo by mě, kde mohu najít definice statistických ukazatelů?

Definice statistických ukazatelů můžete najít na našich internetových stránkách hned v úvodní části – ve statistických tématech (<http://bit.ly/VC8lov>) a jejich příslušných metodikách. Další cestou může být Statistický metainformační systém. V části Ukazatele (<http://bit.ly/1bkHOWL>) naleznete jejich přehlednou strukturu s vyhledáváním.

Kromě toho jsou přístupné rovněž v aktuálním vydání Statistické ročenky České republiky (<http://bit.ly/SfQyUH>), kde je vždy na úvod každé tematické kapitoly uvedena metodika s vysvětlením použitých statistických pojmů.

Pokud byste nikde nemohli najít vámi požadované informace, obraťte se, prosím, na naše informační služby: infoservis@czso.cz, tel. 274 052 765, 274 052 648.

? Kde na vašich internetových stránkách mohu najít průměrné ceny pohonných hmot v jednotlivých měsících tohoto roku?

Aktuální průměrné ceny pohonných hmot najdete od počátku roku 2009 v týdenní Rychlé informaci Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (<http://bit.ly/1FVDJLP>) v tabulce Průměrné spotřebitelské ceny pohonných hmot.

Pro předcházející roky najdete tuto tabulku v archivu týdenní Rychlé informace Šetření průměrných cen vybraných výrobků (<http://bit.ly/17hNEaC>).

Tuto informaci můžete najít i v měsíční publikaci 7101 Indexy spotřebitelských cen – základní členění (<http://bit.ly/19aZPIR>), kde je tabulka č. 7 Průměrné ceny pohonných hmot.

? Proč má v České republice většina zaměstnanců menší mzdu, než je průměrná hrubá mzda zveřejňovaná ČSÚ?

Průměrná mzda není ukazatelem, který by měl vypovídat o výši mzdy většiny zaměstnanců, ale charakterizuje celkovou mzdovou úroveň. Používá se zejména v časovém srovnání (vývoj proti předchozímu období), resp. v mezinárodním srovnání po přepočtech na stejnou měnu. Není to ukazatel, který by popisoval mzdu průměrného zaměstnance, zejména proto, že průměr je nadsazen ojedinělými velmi vysokými platy. Podrobnější vysvětlení najdete v Metodice mezd a nákladů práce (<http://bit.ly/17hQv3s>). Pro serióznější

srovnání je proto lepší používat jiné ukazatele, např. medián, který říká, kolik pobíral zaměstnanec uprostřed rozdělení mezd, tedy v seřazení od nejnižší po nejvyšší mzdu. Mzda prostředního zaměstnance není ovlivněna extrémny. Tématu mzdy bylo také věnováno loňské říjnové vydání časopisu Statistika&My (<http://bit.ly/19b1Swy>).

Ukazatele statistiky práce najdete rovněž v publikaci Struktura mezd zaměstnanců (<http://bit.ly/1dRC3Ry>).

? Proč 1. října Český statistický úřad zveřejnil odhad HDP za 2. čtvrtletí roku 2013 jako Rychlou informaci? Bude v této praxi pokračovat i nadále?

Ano, ČSÚ bude nově zveřejňovat Rychlou informaci „Čtvrtletní národní účty“. Data za 1. čtvrtletí byla publikována dne 28. 6. 2013 ještě v režimu tiskové zprávy.

Rychlá informace „Čtvrtletní národní účty“ bude pravidelně zveřejňována přibližně 92 dní po konci čtvrtletí a přinese zpřesnění dat z předchozích Rychlých informací vydávaných 65 (resp. 60 od září 2014) dní po skončení čtvrtletí.

Další termíny Rychlých informací budou:

- 3. čtvrtletí 2013 – 9. 1. 2014
- 4. čtvrtletí 2013 – 1. 4. 2014
- 1. čtvrtletí 2014 – 1. 7. 2014
- 2. čtvrtletí 2014 – 30. 9. 2014
- 3. čtvrtletí 2014 – 9. 1. 2015
- 4. čtvrtletí 2014 – 31. 3. 2015

INFORMAČNÍ SLUŽBY

Pokud hledáte další informace, obraťte se prosím na naše informační služby: infoservis@czso.cz tel.: 274 052 304, 274 052 648

Statistika&My

Měsíčník Českého statistického úřadu 10/2013
Ročník 3, vychází 10x ročně
Adresa redakce: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10,
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz
Redakce: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Jan Cieslar, Jan Ernest, Dalibor Holý, Eva Kačerová, Tomáš Mládek, Marek Rojíček, Jitka Slavíková
Redakční rada: Ing. Josef Vlášek (předseda), Bc. Michal Novotný (místopředseda), Mgr. Jan Cieslar, Ing. Drahomíra Dubská, CSc.,

Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Mgr. Helena Koláčková, RNDr. Tomáš Mládek, Helena Pexová, prof. Ing. Iva Ritschelová, CSc., Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Jana Slavíková, Ing. Jan Srb, Ing. Hana Šlégrová, Ing. Veronika Tichá, Ing. Pavla Trendová
Grafická úprava: Tomáš Kubašta
Fotografie: archiv ČSÚ, shutterstock.com, S. Štýs
Tisk: Tiskárna Kleinwächter
Vydavatel: Český statistický úřad
www.czso.cz
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 19925

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2011 OTEVŘENÁ DATA

na czso.cz/csu/redakce.nsf/i/otevrena_data

SČÍTÁNÍ LIDU,
DOMŮ A BYTŮ
2011

Český statistický úřad
Na padesátém 81
100 82, Praha 10
www.czso.cz

ev. č. MK ČR E 19925

www.czso.cz